

PR-145/2025

Kieruję
na Zarząd
CZŁONEK ZARZĄDU
M. Pihowicz
Michał Pihowicz

Uchwała nr2025
Rady Powiatu Pruszkowskiego
z dnia 2025 r.

w sprawie przyjęcia do realizacji Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Pruszkowskim na lata 2025 - 2027

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 107, 1907) oraz art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r. poz. 49) uchwała się co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Pruszkowskim na lata 2025 – 2027, w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Pruszkowskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem jej podjęcia.

DYREKTOR
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
Radosław Kowalczyk
Radosław Kowalczyk

Michał Watachowski
RADCA PRAWNY

UZASADNIENIE

Zgodnie z dyspozycją art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi plan rozwoju pieczy zastępczej, plan ograniczania liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz limit rodzin zastępczych zawodowych na dany rok kalendarzowy, uwzględniający założenia wynikające z planu rozwoju pieczy zastępczej, konieczność zapewnienia dzieciom z terenu powiatu rodzinnej pieczy zastępczej oraz ograniczenie liczby dzieci w pieczy instytucjonalnej. Poprzedni Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Pruszkowskim był uchwalony na lata 2022 – 2024 i został zrealizowany. Zachodzi zatem ustawowa potrzeba opracowania i przyjęcia do realizacji kolejnego Programu na lata 2025 - 2027.

Uchwała wpisuje się w Obszar: Bezpieczeństwo i równość szans, Cel J: Poprawa efektywności i organizacji działania pomocy społecznej zapewniające realne i adekwatne do potrzeb wsparcie osobom potrzebującym, a także Cel L: Włączenie społeczne zapewniające członkom różnych grup społecznych równe korzystanie z oferty powiatu, Strategii Rozwoju Powiatu Pruszkowskiego na lata 2015-2025. Aktualizacja 2017.

CZŁONEK ZARZĄDU

Michał Pihowicz

DYREKTOR
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie

Radosław Kowalczyk

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ NA LATA 2025-2027

OPRACOWANIE:

**POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE
W PRUSZKOWIE**

SPIS TREŚCI

WSTĘP

- I. POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE W PRUSZKOWIE JAKO ORGANIZATOR RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ
- II. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU
- III. ANALIZA ZAGROŻEŃ ŚRODOWISK RODZIN BIOLOGICZNYCH W POWIECIE PRUSZKOWSKIM
- IV. REALIZACJA POWIATOWEGO PROGRAMU ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE PRUSZKOWSKIMJ W LATACH 2019-2021
- V. DIAGNOZA SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE PRUSZKOWSKIM
- VI. ŚWIADCZENIA NA RZECZ RODZIN ZASTĘPCZYCH
- VII. USAMODZIELNIENIE WYCHOWANKÓW
- VIII. ANALIZA SWOT
- IX. ANALIZA I WNIOSKI
- X. FINANSOWANIE PROGRAMU
- XI. BENEFICJENCI I REALIZATORZY PROGRAMU
- XII. WYTYCZNE DO PROGRAMU ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE PRUSZKOWSKIM
- XIII. HARMONOGRAM DZIAŁAŃ W RAMACH PROGRAMU ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ:
- XIV. ZAKOŃCZENIE
- XV. MONITORING I EWALUACJA

BIBLIOGRAFIA

SPIS TABEL

SPIS WYKRESÓW

WSTĘP

Program rozwoju pieczy zastępczej służy usystematyzowaniu i ukierunkowaniu działań, ustaleniu priorytetów i zakresu prowadzonej działalności na rzecz rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Pruszkowskim. W miarę potrzeb i sytuacji społecznej zadania programu mogą ulegać zmianom i uzupełnieniom.

Program został przygotowany przede wszystkim w oparciu o diagnozę rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej funkcjonującej na terenie Powiatu Pruszkowskiego w latach 2022-2024 oraz o aktualne potrzeby wynikające z konieczności umieszczania dzieci poza rodzinami biologicznymi. Przy opracowaniu niniejszego dokumentu wykorzystano m.in.: sprawozdania rzeczowo finansowe z wykonywania przez powiat zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz sprawozdania i informacje własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.

Celem Programu jest rozwój nowych i wsparcie istniejących form pieczy zastępczej na terenie Powiatu Pruszkowskiego oraz zapewnienie dzieciom pozbawionym należytej opieki rodzicielskiej pieczy zastępczej, organizowanie pomocy dla osób usamodzielnianych poprzez wspieranie procesu usamodzielnienia, jak również organizowanie różnorodnych form wsparcia dla osób prowadzących różne formy pieczy zastępczej. Program jest ponadto kontynuacją działań podjętych w „Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Pruszkowskim na lata 2022 – 2024”.

Niniejszy program swoimi założeniami wpisuje się w Strategię Rozwoju Powiatu Pruszkowskiego na lata 2015 – 2025. Aktualizacja 2017. Cel J: Poprawa efektywności i organizacji działania pomocy społecznej zapewniająca realne i adekwatne do potrzeb wsparcie osobom potrzebującym, Działanie 6: Zapewnienie odpowiedniej liczby rodzin zastępczych, miejsc w rodzinnych domach dziecka i pogotowiu opiekuńczym, stałe wsparcie i edukacja, a także monitorowanie jakości opieki i właściwy dobór rodzin.

Opracowanie i realizacja Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na trzy kolejne lata, ma na celu usprawnienie zadań nałożonych przez ustawodawcę. Program zawiera w sobie cele i kierunki działań w perspektywie trzyletniej, które będą podejmowane przez Organizatora pieczy zastępczej, uwzględniając przy tym potrzeby rodzin zastępczych i ich podopiecznych.

Ponadto wskazuje na konieczność tworzenia nowych rodzin zastępczych zawodowych, prowadzenia szkoleń dla wszystkich rodzin zastępczych, promocję rodzicielstwa zastępczego na terenie Powiatu oraz kontynuację zapewniania specjalistycznego wsparcia dla rodzin zastępczych, ich podopiecznych oraz rodzin biologicznych przeżywających trudności.

Program wskazuje także konieczność podnoszenia kompetencji pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, celem aktualizacji i poszerzania wiedzy oraz umiejętności niezbędnych do efektywnej pracy z rodziną.

I. POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE W PRUSZKOWIE, JAKO ORGANIZATOR RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie działa jako Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej na mocy Zarządzenia Starosty Pruszkowskiego z dnia 29 grudnia 2011 roku.

Do zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej należy przede wszystkim, zgodnie z art. 76 ust. 4 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:

- prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
- kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej,
- organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
- zapewnienie badań psychologicznych kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz rodzinom zastępczym i osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka,
- organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego,
- zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby,
- zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych,
- organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy,
- współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z powiatowym centrum pomocy rodzinie, ośrodkiem pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi,
- prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,
- dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej,
- prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej, niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno-

pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczę,

- przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy, o której mowa w art. 42 ust. 7, dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego;
- zapewnianie koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji;
- przedstawianie staroście i radzie powiatu corocznego sprawozdania z efektów pracy;
- zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;
- organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku.

Zgodnie z art. 32 ust. 2 zadanie organizacji pieczy zastępczej należy do powiatu. Z kolei rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka obejmuje się, na ich wniosek, **opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej**. W stosunku do rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka, nieobjętych opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, zadania koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej wykonuje organizator rodzinnej pieczy zastępczej. Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej nie może mieć pod opieką łącznie więcej niż 15 rodzin zastępczych lub rodzinnych domów dziecka. Jest także zobowiązany do systematycznego podnoszenia swoich kwalifikacji w zakresie pracy z dziećmi lub rodziną, w szczególności przez udział w szkoleniach i samokształcenie.

Koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej wyznacza organizator rodzinnej pieczy zastępczej, po zasięgnięciu opinii odpowiednio rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka. **Do zadań koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej należy** w szczególności:

- udzielanie pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej;
- przygotowanie, we współpracy z odpowiednio rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka oraz asystentem rodziny, a w przypadku gdy rodzinie dziecka nie został przydzielony asystent rodziny – we współpracy z podmiotem organizującym pracę z rodziną, planu pomocy dziecku;
- pomoc rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka w nawiązaniu wzajemnego kontaktu; 4) zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej;
- zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;
- udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej;

- przedstawianie corocznego sprawozdania z efektów pracy organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie prowadzi ponadto **rejestr danych** dotyczących osób zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka. Rejestr danych zawiera:

- imię i nazwisko,
- datę urodzenia,
- obywatelstwo,
- adres miejsca zamieszkania,
- stan cywilny,
- wykształcenie,
- zawód,
- miejsce pracy,
- źródła dochodu,
- dane o warunkach mieszkaniowych,
- dane niezbędne do stwierdzenia, że osoba może sprawować właściwą opiekę nad dzieckiem, wynikające z zaświadczenia lekarskiego oraz opinii, o których mowa w art.42 ust.1 pkt 5;
- zakres ukończonych szkoleń;
- liczbę umieszczonych dzieci i osób, o których mowa w art. 37 ust.2 – w przypadku osób, o których mowa w ust.1 pkt 2;
- informację o pełnieniu przez rodzinę zastępczą zawodową funkcji pogotowia rodzinnego lub funkcji rodziny zastępczej zawodowej specjalistycznej.

Zgodnie z art. 132 ustawy Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie jako Organizator rodzinnej pieczy zastępczej dokonuje **oceny rodziny** zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonej im funkcji oraz jakości wykonywanej pracy, w konsultacji w szczególności z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej oraz asystentem rodziny pracującym z rodziną dziecka. Pierwszej oceny rodziny zastępczej albo prowadzącego rodzinny dom dziecka dokonuje się nie później niż przed upływem roku od umieszczenia pierwszego dziecka w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka. Kolejna ocena jest dokonywana po upływie roku od dokonania pierwszej oceny, a następnie nie rzadziej niż co 3 lata.

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej dokonuje także **oceny sytuacji dziecka** umieszczonego w rodzinie zastępczej oraz w rodzinnym domu dziecka w celu:

- ustalania aktualnej sytuacji rodzinnej dziecka;
- analizy stosowanych metod pracy z dzieckiem i rodziną;
- modyfikowania planu pomocy dziecku;

- monitorowania procedur adopcyjnych dzieci z uregulowaną sytuacją prawną umożliwiającą przysposobienie;
- oceny stanu zdrowia dziecka i jego aktualnych potrzeb;
- oceny zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- informowania sądu o potrzebie umieszczenia dziecka w placówce działającej na podstawie przepisów ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2024 r., poz. 737,854 i 1562), przepisów o działalności leczniczej lub o pomocy społecznej.

Zgodnie z art.130 organizator rodzinnej pieczy zastępczej oceny sytuacji dziecka dokonuje na posiedzeniu z udziałem:

- odpowiednio rodziną zastępczą albo prowadzącym rodzinny dom dziecka;
- pedagogiem;
- psychologiem;
- właściwym asystentem rodziny;
- przedstawicielem ośrodka adopcyjnego;
- koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej;
- rodzicami dziecka, z wyjątkiem rodziców pozbawionych władzy rodzicielskiej.

Do udziału w posiedzeniu w sprawie sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej mogą być zapraszani w szczególności przedstawiciele:

- sądu właściwego ze względu na miejsce zamieszkania rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka,
- właściwego powiatowego centrum pomocy rodzinie,
- ośrodka pomocy społecznej,
- Policji,
- ochrony zdrowia,
- instytucji oświatowych,
- organizacji społecznych statutowo zajmujących się problematyką rodziny i dziecka,
- osoby bliskie dziecku.

Zgodnie z art.131 Ocena sytuacji dziecka powinna być przeprowadzana w miarę potrzeb, jednak w przypadku dzieci w wieku poniżej 3 lat nie rzadziej niż co 3 miesiące, a w przypadku dzieci starszych nie rzadziej niż co 6 miesięcy. Po dokonaniu oceny sytuacji dziecka organizator rodzinnej pieczy zastępczej formułuje na piśmie opinię dotyczącą zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej, a następnie przekazuje ją do właściwego sądu.

II. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

Podstawę prawną opracowania Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2025 – 2027 stanowi art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej na lata 2025 – 2027 będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 z późn. zm)
- Konwencję o Prawach Dziecka przyjętą przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 roku;
- ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 49);
- ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1283);
- ustawę z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 107);
- rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r. poz. 1720);
- rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 03.08.2012 r. w sprawie udzielania pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie (Dz. U. z 2012 r., poz. 954);

oraz akty prawa miejscowego:

- Strategię Rozwoju Powiatu Pruszkowskiego na lata 2015 – 2025. Aktualizacja 2017;
- uchwałę Rady Powiatu Pruszkowskiego Nr XI/78/2015 z dnia 25 sierpnia 2015 r. w sprawie określania szczegółowych warunków umorzenia w całości lub w części, łącznie z odsetkami, odroczenia terminu płatności, rozłożenia na raty lub odstąpienia od ustalenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej;
- Regulamin i Statut Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie.

Nadrzędnym aktem prawa Rzeczypospolitej Polskiej jest Konstytucja, która w art. 48 wskazuje prawo rodziców do wychowania dzieci zgodnie z własnymi przekonaniami z uwzględnieniem stopnia dojrzałości dziecka, a także wolności jego sumienia i wyznania oraz jego przekonania. Ograniczenie lub pozbawienie praw rodzicielskich może nastąpić tylko w przypadkach określonych w ustawie i tylko na podstawie prawomocnego orzeczenia sądu. Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka, a organy władzy publicznej mają obowiązek ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją. Dziecko pozbawione opieki rodzicielskiej ma prawo do opieki i pomocy władz publicznych.

Regulacje dotyczące opieki i wychowania dziecka poza rodziną biologiczną zawarte są w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r., o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która nakłada na samorządy obowiązek budowania lokalnego systemu wsparcia w obszarze wychowania i pieczy zastępczej.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych powiatu należą:

1. Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.
2. Organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia.
3. Tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych.
4. Prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym.
5. Organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka, rodzin pomocowych i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego.
6. Organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania:
 - 1) grup wsparcia,
 - 2) specjalistycznego poradnictwa.
7. Powoływanie centrów administracyjnych do obsługi placówek opiekuńczo-wychowawczych.
8. Wyznaczanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.
9. Zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich.
10. Prowadzenie rejestru danych, o którym mowa w art. 46 ustawy.
11. Kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka.
12. Finansowanie:
 - 1) świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu,
 - 2) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne,
 - 3) szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego.

13. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3 ustawy.
14. Przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji, o której mowa w art. 193 ust. 8 ustawy.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy:

1. Realizacja zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.
2. Finansowanie pobytu w pieczy zastępczej osób, o których mowa w art. 5 ust. 3 ustawy.

Powiat realizuje ww. zadania za pośrednictwem organizatora pieczy zastępczej, którym zgodnie z Zarządzeniem Nr 31/2011 Starosty Pruszkowskiego z dnia 29 grudnia 2011 roku na terenie Powiatu Pruszkowskiego jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie.

III. ZAGROŻENIA ŚRODOWISK RODZIN BIOLOGICZNYCH W POWIECIE

Podstawowy akt prawny wyznaczający kierunki, zasady i zadania związane z pieczą zastępczą, tj. ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wprowadziła rozwiązania systemowe, które z założenia poprzez intensywną profilaktykę i pracę z rodziną miały się przyczynić do poprawy jakości pełnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez rodziny biologiczne i w konsekwencji przeciwdziałać umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej. Pomoc rodzinie naturalnej pozostała w gestii gminy, zaś organizację pieczy zastępczej powierzono powiatowi. Umieszczenie dziecka w formach pieczy zastępczej ma być ostatecznością, po wykorzystaniu przez gminę wszystkich możliwych form wsparcia rodziny naturalnej. Wspieranie rodziny powinno się opierać na eliminowaniu sytuacji, w których dziecko musi opuścić rodzinę pochodzenia, a tym samym na podejmowaniu działań profilaktycznych poprzez współpracę różnych instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny. Dlatego też na poziomie gminy niezbędne są działania zmierzające do wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji.

W ramach działań profilaktycznych w gminie ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadza następujące priorytety:

- obowiązek opracowywania przez samorządy gmin lokalnych programów wspierania rodzin wychowujących małoletnie dzieci,
- konieczność stosowania wczesnej profilaktyki społecznej dla młodych rodzin,
- środowiskowe formy opieki pozarodzinnej dla dzieci i młodzieży w wieku szkolnym,
- wprowadzenie stanowiska asystenta rodziny, który niezależnie od pracowników socjalnych zajmuje się wyłącznie pracą z rodziną,

Najczęstszymi problemami zgłaszanymi przez osoby korzystające z pomocy społecznej są: bezrobocie, ubóstwo, wielodzietność, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba

Wymienione wyżej problemy mogą warunkować występowanie trudności opiekuńczo-wychowawczych, niewydolności wychowawczej, bezradności i, co za tym idzie, konieczności przejęcia opieki na dziećmi przez rodzinne lub instytucjonalne formy pieczy zastępczej.

Wspieranie rodzin przejawiających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych należy do zadań własnych gminy i ma na celu podejmowanie planowych i zintegrowanych działań przywracających rodzinie zdolność do wypełniania tych funkcji.

Wspieranie rodziny może być prowadzone w formie pracy z rodziną. Praca z rodziną jest również prowadzona w sytuacji czasowego umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, w celu powrotu dziecka do rodziny biologicznej.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rodziny mogą otrzymać wsparcie poprzez działania instytucji i podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny, placówek wsparcia dziennego czy rodzin wspierających.

Praca z rodziną może być prowadzona w szczególności w formie:

- konsultacji i poradnictwa specjalistycznego,
- terapii i mediacji,
- usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych,
- pomocy prawnej,
- grup wsparcia i grup samopomocowych.

Sąd ogranicza władzę rodzicielską także poprzez nadzór kuratorski rodzin niewydolnych opiekuńczo i wychowawczo. Rodziny te mogą być zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej w sytuacji niewystarczającej współpracy z przydzielonym kuratorem i w sytuacji niepodjęcia działań zmierzających do przezwyciężenia trudności w codziennym życiu.

Poniżej przedstawiono tabelę dotyczącą zatrudnienia kuratorów zawodowych i społecznych III Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej w Pruszkowie oraz tabelę obrazującą ilość spraw w postępowaniu opiekuńczym. W celu dokonania przedmiotowej analizy informacje źródłowe pozyskano z III Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej w Pruszkowie.

Tabela 1. Zatrudnienie kuratorów zawodowych i społecznych
w III ZKSS SR w Pruszkowie

Stanowisko	Liczba zatrudnionych pracowników		
	2022	2023	2024
kurator zawodowy	9	8	9
kurator społeczny	42	42	42
Łącznie	51	50	51

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z III ZKSS SR w Pruszkowie

Tabela 2. Sprawy w postępowaniu opiekuńczym w III ZKSS SR w Pruszkowie

Sprawy opiekuńcze	Lata		
	2022	2023	2024
Ilość spraw w tym prowadzone przez:	355	359	386
- kuratora zawodowego	94	75	81
- kuratora społecznego	261	284	305

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z III ZKSS SR w Pruszkowie

IV. REALIZACJA PROGRAMU ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE PRUSZKOWSKI W LATACH 2022 – 2024

Głównym celem programu był rozwój nowych i wsparcie istniejących form pieczy zastępczej na terenie powiatu pruszkowskiego oraz zapewnienie dzieciom pozbawionym opieki rodzicielskiej pieczy zastępczej, organizowanie pomocy dla usamodzielnianych przez wspieranie procesu usamodzielnienia oraz organizowanie różnorodnych form wsparcia dla osób prowadzących różne formy pieczy zastępczej. By móc skutecznie realizować główny cel programu określono cele szczegółowe:

- doskonalenie systemu opieki nad dzieckiem poza środowiskiem naturalnym oraz rozwijanie współpracy z rodziną naturalną;
- pomoc w usamodzielnianiu wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych;
- podniesienie jakości świadczonych usług w zakresie pieczy zastępczej;
- wsparcie istniejących rodzin zastępczych w powiecie pruszkowskim.

Zadania określone w Powiatowym Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2022 – 2024 przyjętego uchwałą VII/74/2019 Rady Powiatu Pruszkowskiego z dnia 2 kwietnia 2019 r. w przeważającej części zostały zrealizowane w zakresie określonym przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

1. Każdemu dziecku pozbawionemu opieki rodzicielskiej zapewniono pieczę zastępczą w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, zarówno na terenie powiatu pruszkowskiego, jak i na terenie innych powiatów.
2. Zapewniono rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkolenia mające na celu podnoszenie ich kwalifikacji oraz pomoc i wsparcie w ramach funkcjonującej grupy wsparcia i rodzin pomocowych.

3. Prowadzono nabory kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.
4. Kwalifikowano kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawano zaświadczenia kwalifikacyjne zawierające potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej.
5. Organizowano szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.
6. Organizowano dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy.
7. Prowadzono poradnictwo i terapię dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.
8. Zapewniano pomoc prawną osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego.
9. Dokonywano okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej oraz okresowych ocen rodzin zastępczych.
10. Zgłaszano do ośrodków adopcyjnych informacje o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających.
11. Rodziny zastępcze otrzymały przysługujące im świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dzieci w rodzinie zastępczej, a rodziny zawodowe i prowadzący rodzinne domy dziecka otrzymywały wynagrodzenie i pozostałe świadczenia przysługujące zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
12. Zapewniono środki na funkcjonowanie instytucjonalnej pieczy zastępczej tj. dwóch placówek opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących na terenie powiatu pruszkowskiego oraz środki finansowe związane z pokrywaniem wydatków na utrzymanie dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów.
13. Zapewniono środki na pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie i zagospodarowanie dla osób usamodzielnianych oraz zapewniono wsparcie dla osób usamodzielnianych w formie poradnictwa, pomocy w uzyskaniu zatrudnienia i poprawy warunków mieszkaniowych.
14. Sporządzano okresowe i jednorazowe sprawozdania z zakresu wspierania rodziny i systemie pieczy zastępczej i przekazywano je właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej z zastosowaniem systemu teleinformatycznego.

V. DIAGNOZA SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE PRUSZKOWSKIM

Dziecku pozostawionemu całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej powiat zapewnia opiekę i wychowanie w rodzinie zastępczej. Stanowiąc bliskie dziecku środowisko, pozwala nawiązać nowe, a czasem jedyne więzi emocjonalne, a tym samym zapobiec negatywnym dla rozwoju dziecka skutkom sieroctwa. Zadaniem rodzinnej pieczy zastępczej jest stworzenie dziecku stabilnego środowiska zapewniającego właściwe wychowanie i opiekę do czasu powrotu dziecka do rodziny biologicznej bądź do momentu przysposobienia lub usamodzielnienia się. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej powinno przede

wszystkim zapewniać dziecku możliwości zaspokajania potrzeb emocjonalnych, bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych w sytuacji gdy rodzina naturalna nie jest w stanie tych potrzeb zaspokoić. Piecza zastępcza powinna: przygotować dziecko do odpowiedzialnego i samodzielnego życia oraz pokonywania trudności życiowych; wpajać prawidłowe normy funkcjonowania w społeczeństwie; podtrzymywać kontakty z rodziną i rówieśnikami. Dziecko może pozostać w rodzinie zastępczej do osiągnięcia pełnoletności, a w przypadku kontynuowania nauki – nie dłużej niż do 25 roku życia. Kandydaci na rodziny zastępcze, podejmując decyzję o utworzeniu rodziny zastępczej powinni mieć świadomość czasowości opieki nad dzieckiem oraz brać pod uwagę i akceptować możliwość powrotu dziecka do rodziny biologicznej lub umieszczenia go w rodzinie adopcyjnej. Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej rodziną zastępczą może zostać małżeństwo lub osoba nie pozostająca w związku małżeńskim, u których umieszczono dziecko w celu sprawowania nad nim pieczy zastępczej. Osoby, które pełnią funkcję rodziny zastępczej powinny dawać rękojmię należytego sprawowania pieczy zastępczej; mieć pełnię władzy rodzicielskiej; wypełniać obowiązek alimentacyjny (w przypadku, gdy taki obowiązek w stosunku do nich wynika z tytułu egzekucyjnego; mieć pełną zdolność do czynności prawnych; być zdolne do sprawowania właściwej opieki nad dzieckiem, co należy potwierdzić odpowiednim zaświadczeniem lekarskim i pozytywną oceną predyspozycji i motywacji sporządzoną przez psychologa. Rodzice zastępczy powinni zapewnić dziecku odpowiednie warunki bytowe i mieszkaniowe umożliwiające dziecku zaspokajanie jego indywidualnych potrzeb, w tym:

- a) rozwoju emocjonalnego, fizycznego i społecznego,
- b) właściwej edukacji i rozwoju zainteresowań,
- c) wypoczynku i organizacji czasu wolnego.

W Powiecie Pruszkowskim rodziny zastępcze funkcjonują na terenie 6 gmin powiatu:

- gmina Brwinów,
- gmina Michałowice,
- gmina Nadarzyn,
- gmina Piastów.
- gmina Pruszków,
- gmina Raszyn.

1. Rodziny spokrewnione

Spokrewnioną rodzinę zastępczą tworzą najbliżsi krewni dziecka, czyli wstępni (dziadkowie) lub rodzeństwo. Poniższe tabele wykazują liczbę spokrewnionych rodzin zastępczych oraz liczbę umieszczonych w tych rodzinach dzieci w latach 2022 – 2024 r.

Tabela 3. Liczba spokrewnionych rodzin zastępczych w Powiecie Pruszkowskim
w latach 2022 – 2024

Rok	Półrocze	Liczba rodzin
2022	I	93
	II	89
2023	I	90
	II	89
2024	I	83
	II	79

Źródło: opracowanie własne

Tabela 4. Liczba dzieci w spokrewnionych rodzinach zastępczych w Powiecie
Pruszkowskim w latach 2022 – 2024

Rok	Półrocze	Liczba dzieci
2022	I	117
	II	113
2023	I	113
	II	113
2024	I	107
	II	103

Źródło: opracowanie własne

2. Rodziny niezawodowe

Niezawodową rodzinę zastępczą tworzą dalsi krewni dziecka lub osoby z nim niespokrewnione. W przypadku rodziny zastępczej niezawodowej co najmniej jedna osoba tworząca tę rodzinę musi posiadać stałe źródło dochodów. Poniższe tabele wykazują liczbę niezawodowych rodzin zastępczych oraz liczbę umieszczonych w tych rodzinach dzieci w latach 2022 – 2024 r.

Tabela 5. Liczba niezawodowych rodzin zastępczych w Powiecie Pruszkowskim w latach 2022 – 2024

Rok	Półrocze	Liczba rodzin
2022	I	60
	II	58
2023	I	62
	II	58
2024	I	61
	II	56

Źródło: opracowanie własne

Tabela 6. Liczba dzieci w niezawodowych rodzinach zastępczych w Powiecie Pruszkowskim w latach 2022 – 2024

Rok	Półrocze	Liczba rodzin
2022	I	81
	II	76
2023	I	77
	II	77
2024	I	77
	II	76

Źródło: opracowanie własne

3. Rodziny zawodowe

Tworzą ją małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, niebędący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka. Z rodziną taką starosta zawiera umowę o pełnienie funkcji zawodowej rodziny zastępczej. Jeżeli umowę zawierają małżonkowie jeden z nich, wskazany w umowie, otrzymuje stałe wynagrodzenie miesięczne. Czas trwania umowy to minimum 4 lata. Zawodowa rodzina zastępcza może mieć charakter **rodziny specjalistycznej** lub **pogotowia rodzinnego**. W **rodzinie specjalistycznej** przebywają dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności lub te, które mają kłopoty w funkcjonowaniu społecznym. Są umieszczane w rodzinie zastępczej na podstawie ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich. Trafiają tam także małoletnie matki z dziećmi. W **rodzinie zastępczej**, pełniącej funkcję **pogotowia rodzinnego**, dziecko przebywa do 4 miesięcy.

W uzasadnionych przypadkach okres ten może być przedłużony do 8 miesięcy lub do zakończenia postępowania o:

- powrót dziecka do rodziny;
- przysposobienie;
- umieszczenie w rodzinnej pieczy zastępczej.

W przypadku gdy w rodzinie zastępczej zawodowej lub rodzinie zastępczej niezawodowej przebywa więcej niż 3 dzieci, na wniosek rodziny zastępczej, zatrudnia się osobę do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich.

Na terenie powiatu pruszkowskiego funkcjonuje jedna zawodowa rodzina zastępcza pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego. Obecnie nie dysponujemy pogotowiem rodzinnym ani rodziną zawodową specjalistyczną. Dla pięciu rodzin zatrudnia się osoby do pomocy przy pracach gospodarskich i sprawowaniu opieki nad dziećmi.

Tabela 7. Liczba zawodowych rodzin zastępczych w Powiecie Pruszkowskim w latach 2022 – 2024

Rok	Półrocze	Liczba rodzin
2022	I	9
	II	9
2023	I	8
	II	7
2024	I	8
	II	7

Źródło: opracowanie własne

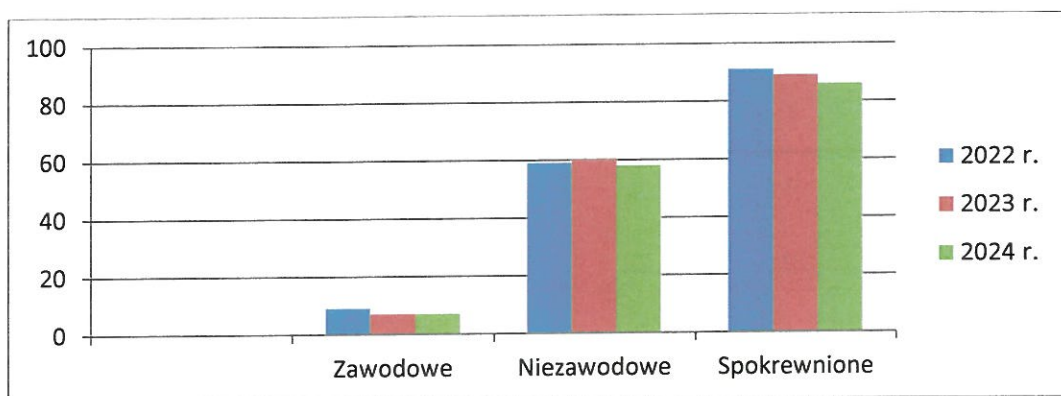
Tabela 8. Liczba dzieci w zawodowych rodzinach zastępczych w Powiecie Pruszkowskim w latach 2022 – 2024

Rok	Półrocze	Liczba rodzin
2022	I	41
	II	40
2023	I	41
	II	33
2024	I	32
	II	34

Źródło: opracowanie własne

Dynamikę zmian w proporcjach rodzinnych form pieczy zastępczej prezentuje poniższy wykres.

Wykres 1. Dynamika zmian w proporcjach rodzinnych form pieczy zastępczej

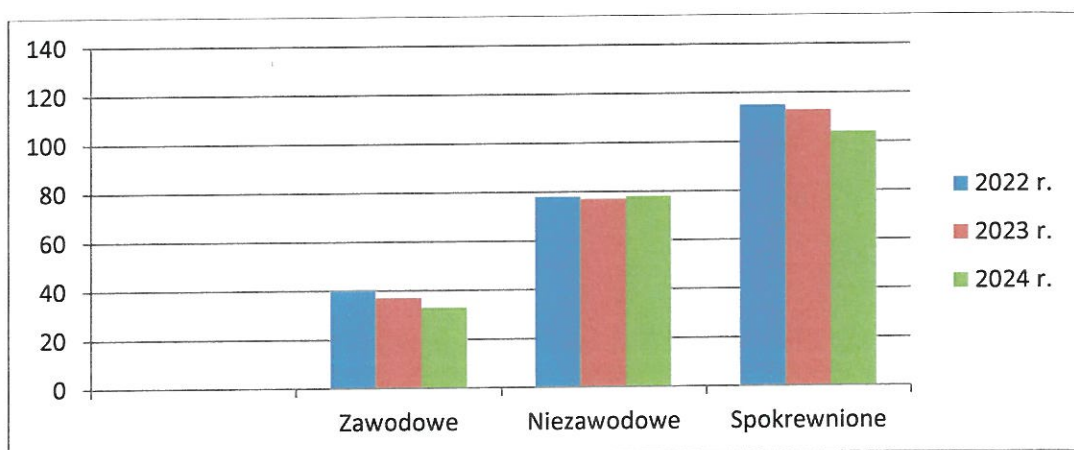

źródło: opracowanie własne

W analizowanym okresie daje się zauważyć, że wśród rodzinnych form pieczy zastępczej niezmiennie dominują spokrewnione rodziny zastępcze. Jednakże liczba ich z roku na rok maleje, co szczególnie dało się uchwycić w 2024 r. Widać również niewielki spadek liczby zawodowych rodzin zastępczych.

Kolejny wykres prezentuje dynamikę zmian liczby dzieci w poszczególnych formach pieczy zastępczej w latach 2022-2024.

Wykres 2. Dynamika zmian liczby dzieci w poszczególnych formach pieczy zastępczej

źródło: opracowanie własne

4. Przyczyny umieszczenia dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej

W latach 2022 - 2024 w powiecie pruszkowskim liczba dzieci w poszczególnych formach rodzinnej pieczy zastępczej z roku na rok maleje, co szczególnie dało się uchwycić w 2024 r. Do najczęstszych przyczyn umieszczenia dzieci w rodzinach zastępczych zalicza się bezradność opiekuńczo-wychowawczą rodziców biologicznych, a także uzależnienie od alkoholu bądź innych substancji psychoaktywnych. Pokazuje to poniższa tabela.

Tabela 9. Przyczyny umieszczenia dzieci w rodzinach zastępczych
w Powiecie Pruszkowskim w latach 2022 - 2024

Przyczyna umieszczenia	Liczba dzieci wg stanu na ostatni dzień półrocza					
	2022		2023		2024	
	I	II	I	II	I	II
sieroctwo	9	9	8	7	10	7
półsieroctwo	21	22	16	21	19	20
uzależnienie rodziców	85	81	82	84	81	84
przemoc	8	7	7	4	5	7
bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych	87	82	88	80	77	77
niepełnosprawność rodzica	5	6	6	7	7	7
długotrwała lub ciężka choroba rodzica	6	6	6	7	6	6
nieodpowiednie warunki mieszkaniowe	0	0	0	0	0	0
pobyt za granicą rodzica	7	5	5	5	0	1
inne	5	4	7	0	3	5
dzieci cudzoziemców	5	6	6	7	7	6
małoletnie matki	1	1	0	0	1	1

Źródło: opracowanie własne

Z zebranych danych wynika, że w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu pruszkowskiego w okresie 2022 – 2024 spośród ogółu umieszczonych dzieci przeważały te, które ukończyły 7 lat. Dominowała grupa wiekowa dzieci od 14 do 17 roku życia.

W każdej grupie wiekowej wskazanej w poniższej tabeli w analizowanych okresach liczba dzieci utrzymywała się na relatywnie zbliżonych poziomach z nieznacznymi odchyleniami.

Tabela 10. Wiek dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej
w latach 2022 – 2024

Wiek dziecka	Liczba dzieci wg stanu na ostatni dzień półrocza					
	2022		2023		2024	
	I	II	I	II	I	II
poniżej 1 roku	2	4	5	3	6	6
od 1 do 3 lat	13	13	12	10	12	17
4-6 lat	27	26	29	24	21	15
7-13 lat	86	80	76	72	68	80
14-17 lat	74	69	58	82	75	73
18-24 lat	37	37	51	31	34	22

Źródło: opracowanie własne

5. Szkolenia

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie nie rzadziej niż raz w roku przeprowadza szkolenia dla kandydatów na rodziny zastępcze według programu „PRIDE – Rodzinna Opieka Zastępcza”. W celu uzyskania wstępnej akceptacji umożliwiającej odbycie szkolenia kandydat musi złożyć następujące dokumenty:

- podanie,
- zaświadczenie o dochodach,
- zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do bycia rodziną zastępczą wystawione przez lekarza pierwszego kontaktu,
- zaświadczenie o niekaralności z Krajowego Rejestru Karnego.

Każdorazowo przed rozpoczęciem szkolenia z kandydatami na rodziców zastępczych pracownik Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie przeprowadza analizę sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej kandydatów. Wstępnej akceptacji kandydatów dokonuje organizator rodzinnej pieczy zastępczej w osobie dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Społecznej w Pruszkowie po konsultacji z Zespołem ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej i trenerami prowadzącymi szkolenie. Szkolenia dla kandydatów na niezawodowe rodziny zastępcze odbywają się w wymiarze 55 godzin szkoleniowych wraz z konsultacjami indywidualnymi. Kandydat musi również odbyć 10 godzin praktyk w zawodowej rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka.

Tabela 11. Liczba osób przeszkolonych w Powiecie Pruszkowskim
w latach 2022 - 2024

Osoby przeszkolone	Liczba osób przeszkolonych					
	2022		2023		2024	
	I	II	I	II	I	II
kandydaci na rodziny zastępcze	0	0	0	7	0	4
rodziny zastępcze	10	0	0	0	0	6
prowadzący rodzinne domy dziecka	0	0	0	0	0	0

źródło: opracowanie własne

6. Poradnictwo specjalistyczne

Realizowane w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie zapewnia wszystkim potrzebującym osobom i rodzinom z terenu powiatu pruszkowskiego specjalistyczne poradnictwo. Obejmuje ono:

- poradnictwo psychologiczne,
- poradnictwo pedagogiczne.

W tutejszym Centrum zatrudnionych jest czterech psychologów oraz pedagog. Z porad psychologów w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie korzystały:

- rodziny zastępcze,
- wychowankowie rodzin zastępczych lub placówek opiekuńczo – wychowawczych,
- osoby z terenu powiatu pruszkowskiego.

Łącznie w okresie od 1 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2024 roku udzielono **573** porad psychologicznych i pedagogicznych. W przypadkach uzasadnionych sytuacją rodziny, w trakcie jednego spotkania z psychologiem udzielano pomocy i wsparcia całym rodzinom, zarówno osobom dorosłym, jak i dzieciom. Udzielano również porad telefonicznych oraz za pośrednictwem poczty elektronicznej. Porady te dotyczyły między innymi:

- konfliktów z partnerem/dzieckiem,
- przeżywania śmierci/straty partnera,
- problemów około rozwodowych i związanych z separacją,
- uzależnienia partnera/ bycia współuzależnionym,
- przemocy w rodzinie,
- problemów wychowawcze, w tym zaburzeń zachowania dziecka,
- problemów rodzinnych,
- radzenia sobie z emocjami i stresem,

- pracy nad motywowaniem do nauki,
- konstruktywnego stawiania granic,
- pracy z rodziną w sprawie niewypełnianie obowiązku szkolnego,
- wzmacniania kompetencji rodzicielskich,
- psychoedukacji.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie podjęło działania na rzecz wzmocnienia wolontariatu w tutejszym Centrum. Przesłanką tego typu działań były potrzeby rodzin zastępczych. Wolontariusze podpisują porozumienie wolontariackie, które określa zasady obopólnej współpracy. Pozostają w stałym kontakcie z koordynatorem wolontariatu. Mogą również korzystać z pomocy i wsparcia specjalistów w tym koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej i psychologa. W 2024 roku z Centrum współpracowało 9 wolontariuszy. Wsparciem swoim objęli 5 rodziny. Współpraca wolontariuszy z rodzinami zastępczymi sprowadzała się przede wszystkim do pomocy dzieciom w nauce na różnym poziomie edukacji i organizowaniu im czasu wolnego.

7. Współpraca z instytucjami

Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Pruszkowie aktywnie współdziała instytucjami i organizacjami w zakresie wspierania rodziny oraz pieczy zastępczej. Partnerami w realizacji zadań ustawowych są:

- ośrodki pomocy społecznej,
- Sąd Rejonowy w Pruszkowie, III Wydział Rodzinny i Nieletnich,
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej,
- Ośrodek Adopcyjny Towarzystwa Przyjaciół Dzieci,
- placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- placówki oświatowe,
- Policja,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Pruszkowie,
- Wydział Polityki Społecznej w Mazowieckim Urzędzie Wojewódzkim,
- Zespół Ośrodków Wsparcia w Piastowie,
- służba zdrowia,
- organizacje pozarządowe,
- przedsiębiorcy
- media.

Współpraca z wyżej wymienionymi podmiotami ma na celu podniesienie jakości pracy na rzecz dziecka i rodziny. Dąży ona do stałego współdziałania i jest ukierunkowana na rozwiązywanie problemów i potrzeb zarówno w perspektywie krótko, jak i długoterminowej. Nadal jednak istnieje konieczność zacieśnienia współpracy i wypracowania standardów skutecznej pomocy dzieciom i rodzinom by powstał spójny system wsparcia oraz zintegrowanych działań przy wykorzystaniu kompetencji wszystkich służb.

8. Instytucjonalna piecza zastępcza na terenie Powiatu Pruszkowskiego

Zgodnie z podziałem wskazanym w art. 34 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej piecza zastępcza jest sprawowana w formie rodzinnej i instytucjonalnej.

Formy instytucjonalnej pieczy zastępczej dzielą się na:

- placówki opiekuńczo-wychowawczej;
- regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne
- interwencyjne ośrodki preadopcyjne.

Placówka opiekuńczo-wychowawcza zapewnia dziecku całodobową ciągłą lub okresową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby bytowe, rozwojowe, w tym emocjonalne, społeczne, religijne, a także zapewnia korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych i kształcenia, oddziaływań terapeutycznych. Ponadto, równie ważnym zadaniem jest realizowanie planu pomocy dziecku oraz umożliwianie dziecku kontaktu z jego rodzicami i innymi osobami bliskimi, a także podejmowanie wszelkich możliwych działań w celu powrotu do rodziny. Całodobowy pobyt dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej powinien mieć bowiem charakter przejściowy - do czasu powrotu dziecka do rodziny naturalnej lub umieszczenia w rodzinie zastępczej. W realizacji powyższego zadania Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie ściśle współpracuje z sądem, kuratorami, innymi powiatowymi centrami pomocy rodzinie, ośrodkami pomocy społecznej oraz placówkami opiekuńczo-wychowawczymi.

Umieszczenie dziecka w całodobowej placówce następuje po wyczerpaniu wszystkich innych możliwości udzielenia pomocy rodzinie biologicznej przez osoby, które zajmują się pracą w obszarze pomocy dziecku i rodzinie. W pierwszej kolejności, kiedy wystąpi konieczność zapewnienia opieki całodobowej, rozważana jest możliwość umieszczenia dziecka w rodzinnej formie opieki zastępczej, a tylko w przypadkach, gdy nie jest to możliwe, małoletni zostaje umieszczony w placówce opiekuńczo – wychowawczej. Podstawą do umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej jest prawomocne orzeczenie sądu rodzinnego. Dziecko może być przyjęte do placówki opiekuńczo- wychowawczej również na wniosek rodzica, opiekuna prawnego bądź na prośbę samego dziecka.

Placówka opiekuńczo-wychowawcza jest prowadzona jako placówka opiekuńczo-wychowawcza typu socjalizacyjnego, interwencyjnego, specjalistyczno-terapeutycznego i rodzinnego.

Zgodnie z art. 180 pkt. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zadaniem własnym powiatu jest zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo – wychowawczych. Placówkę opiekuńczo-wychowawczą, w myśl art. 93 ustawy, prowadzi powiat lub podmiot, któremu powiat zlecił realizację tego zadania.

Stosownie do art. 190 ww. ustawy organy jednostek samorządu terytorialnego mogą zlecać prowadzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej organizacjom pozarządowym prowadzącym działalność w zakresie wspierania rodziny, pieczy zastępczej lub pomocy społecznej albo osobom prawnym i jednostkom organizacyjnym działającym na podstawie

przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancji wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej lub pomocy społecznej. Do zlecenia zadań stosuje się ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2024 r., poz. 1491). Zlecenie zadania odbywa się po uprzednim przeprowadzeniu otwartego konkursu ofert.

W roku 2022 na terenie Powiatu Pruszkowskiego funkcjonowała jedna placówka opiekuńczo-wychowawcza typu socjalizacyjnego dla 14 wychowanków

Zaś w latach 2023 – 2024 na zlecenie Powiatu Pruszkowskiego w oparciu o umowy o powierzenie realizacji zadania publicznego z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej funkcjonowały dwie placówki opiekuńczo-wychowawcze: typu socjalizacyjnego dla 14 wychowanków oraz typu rodzinnego dla 8 wychowanków.

Całodobowa placówka opiekuńczo-wychowawcza typu socjalizacyjnego „Dom Miłosierdzia” w Walendowie.

Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu socjalizacyjnego „Dom Miłosierdzia” w Walendowie przy ul. Nad Utratą 30 prowadzona jest przez Zgromadzenie Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia w Warszawie. „Dom Miłosierdzia” jest katolicką, niepubliczną placówką opiekuńczo-wychowawczą, powołaną dnia 22 lipca 2007 przez przełożoną generalną Zgromadzenia Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia. Dyrektorem Domu jest s. Marta Halina Zakrzewska.

Placówka w okresie od 01.01.2020 r. prowadzona była zgodnie z zawartą w dniu 30.12.2019 r. pomiędzy Starostą Pruszkowskim a przedstawicielami Zgromadzenia umową na realizację tego zadania w latach 2020 – 2022.

Następnie w okresie od 01.01.2023 r. zgodnie z zawartą w dniu 29.12.2022 r. pomiędzy Starostą Pruszkowskim a przedstawicielami Zgromadzenia umową na realizację tego zadania w latach 2023 – 2025.

Celem placówki jest zapewnienie podopiecznym wszechstronnej pomocy materialnej i duchowej, uczenie życia w społeczeństwie, dążenie do ich zawodowego i życiowego usamodzielnienia, a także zapewnienie dzieciom i młodzieży całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodzicielskiej - całodobowej opieki i wychowania w tym: zakwaterowania, wyżywienia, dostępu do kształcenia i leczenia, wypoczynku i rekreacji, poszanowania godności i tożsamości oraz prawa do wolności sumienia i wyznania.

Placówka zapewnia swoim wychowankom:

- pobyt stały lub okresowy,
- wyżywienie dostosowane do potrzeb,
- wyposażenie w odzież, obuwie, przedmioty osobistego użytku stosowne do wieku i potrzeb,
- środki higieny osobistej,
- zabawki stosowne do wieku rozwojowego,

- leczenie i zaopatrzenie w leki,
- dostęp do nauki i pomoc w nauce oraz uczestnictwo w zajęciach wyrównawczych, a także podręczniki i przybory szkolne,
- uczestnictwo w innych zajęciach pozalekcyjnych, rekreacyjnych i sportowych,
- opłaty przejazdów do szkoły oraz zamieszkania w bursach i internatach,
- kontakty z rodzicami, opiekunami prawnymi, rodzinami zaprzyjaźnionymi.

Zgodnie z Zarządzeniami Starosty Pruszkowskiego w sprawie ustalenia średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych prowadzonych na zlecenie Powiatu Pruszkowskiego w latach 2022 – 2024 wysokość kosztu utrzymania dziecka w „Domu Miłosierdzia” kształtowała się następująco:

Tabela 12. Wysokość średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w „Domu Miłosierdzia” w latach 2022 – 2024

Rok	Kwota w zł
2022	4 909,68 zł
2023	5 204,44 zł
2024	5 308,15 zł

Źródło: opracowanie własne

Placówka przeznaczona jest dla dzieci i młodzieży w wieku od 10 do 18 lat, z możliwością przedłużenia pobytu do 25 roku życia jednak nie dłużej niż do ukończenia nauki. Placówka ma charakter koedukacyjny, dysponuje 14 miejscami.

Tabela 13. Liczba dzieci przebywających w „Domu Miłosierdzia” w latach 2022 – 2024

Rok	Liczba dzieci (wg stanu na dzień 31.12)
2022	13
2023	8
2024	15

Źródło: opracowanie własne

Liczba wychowanków umieszczonych w „Domu Miłosierdzia” według stanu na dzień 31 grudnia danego roku kalendarzowego systematycznie wzrasta.

Zgodnie z tabelą 14, w latach 2022 - 2024 największa liczba dzieci została umieszczona w „Domu Miłosierdzia” bezpośrednio z rodzin naturalnych, przy czym w drugim półroczu 2024 roku liczba ta znacząco wzrosła. Z rodzinnych form pieczy zastępczej do placówki łącznie zostało przeniesionych 3 dzieci.

Tabela 14. Napływ dzieci do „Domu Miłosierdzia” w latach 2022 – 2024

Rok	Półrocze	Napływ z		
		rodziny naturalnej	rodzinnej pieczy zastępczej	instytucjonalnej pieczy zastępczej
2022	I	-	-	-
	II	2	-	-
2023	I	2	1	-
	II	1	-	-
2024	I	4	1	-
	II	2	1	-

Źródło: opracowanie własne

W latach 2022 – 2024, jak obrazuje tabela 15 „Dom Miłosierdzia” opuściło łącznie 8 dzieci, najwięcej w drugim półroczu 2023 roku.

Wiodącą przyczyną opuszczenia placówki był powrót dziecka do rodziny naturalnej, który dotyczył 4 dzieci. Łącznie 3 dzieci zostało przeniesionych do rodzinnej pieczy zastępczej oraz 1 dziecko do instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Tabela 15. Odpływ dzieci do 18 roku życia i przyczyny opuszczenia „Domu Miłosierdzia” w latach 2022 – 2024

Rok	Półrocze	Odpływ do		
		rodziny naturalnej	rodzinnej pieczy zastępczej	instytucjonalnej pieczy zastępczej
2022	I	2	-	1
	II	-	-	-
2023	I	-	-	-
	II	2	3	-
2024	I	-	-	-
	II	-	-	-

Źródło: opracowanie własne

Zgodnie z danymi zawartymi w tabeli 16, łącznie 6 wychowanków powyżej 18 roku życia opuściło „Dom Miłosierdzia” w latach 2022 – 2023, z czego 3 osoby powróciły do rodziny naturalnej, a 3 założyły własne gospodarstwo domowe.

Tabela 16. Odpływ wychowanków powyżej 18 roku życia i przyczyny opuszczenia „Domu Miłosierdzia” w latach 2022 – 2024

Rok	Półrocze	Przyczyna usamodzielnienia się	
		powrót do rodziny naturalnej	założenie własnego gospodarstwa domowego
2022	I	-	1
	II	-	-
2023	I	1	1
	II	2	-
2024	I	-	-
	II	-	1

Źródło: opracowanie własne

Całodobowa placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego „Rodzinny Dom Fundacji Happy Kids Nr 20” w Pabianicach.

Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego „Rodzinny Dom Fundacji Happy Kids Nr 20” w Pabianicach przy ulicy Rypułtowskiej 63 prowadzona jest przez Fundację Happy Kids z siedzibą w Łodzi przy ulicy Żniwnej 10/14, reprezentowaną przez Zarząd Fundacji Happy Kids z siedzibą w Łodzi w osobach: Pani Agnieszki Smarzyńskiej Prezesa Zarządu oraz Pani Agnieszki Kozielskiej - Wiceprezesa Zarządu.

Placówka prowadzona jest w oparciu o umowę o realizację zadania publicznego pod tytułem: „Prowadzenie niepublicznej placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego dla 8 dzieci oraz osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej” w latach budżetowych 2023-2027. Umowa pomiędzy Powiatem Pruszkowskim a Fundacją Happy Kids została zawarta w dniu 30.12.2022 r.

Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego:

- tworzy jedną, wielodzietną rodzinę dla dzieci, którym nie znaleziono rodziny zastępczej lub przysposabiającej,
- wychowuje dzieci w wieku od 10 do 18 lat oraz usamodzielniające się,
- umożliwia wspólne wychowanie i opiekę także rodzeństwu,
- zapewnia dzieciom kształcenie, wyrównywanie opóźnień rozwojowych i szkolnych,
- ustala zasady kontaktów dziecka z rodzicami w porozumieniu z Sądem, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie i Ośrodkiem Adopcyjno-Opiekuńczym.

Placówka rodzinna zapewnia dzieciom:

- wyżywienie dostosowane do ich potrzeb rozwojowych,
- dostęp do opieki zdrowotnej,
- dostęp do zajęć wychowawczych, kompensacyjnych, terapeutycznych i rewalidacyjnych,
- wyposażenie w odzież, obuwie, bieliznę i inne przedmioty osobistego użytku, stosownie do wieku i indywidualnych potrzeb, zabawki odpowiednie do wieku rozwojowego, środki higieny osobistej,
- zaopatrzenie w leki, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, podręczniki i przybory szkolne,
- kwotę pieniężną do własnego dysponowania przez dzieci od 5 r. ż.,
- dostęp przez całą dobę do podstawowych produktów żywnościowych oraz napojów,
- odpowiednie warunki higieniczno-sanitarne,
- dostęp do nauki i pomoc w nauce, w szczególności przy odrabianiu zadań domowych,
- udział w zajęciach wyrównawczych, pozalekcyjnych i rekreacyjno-sportowych,
- opłatę za pobyt w bursie lub internacie, jeżeli dziecko uczy się poza miejscowością, w której znajduje się placówka,
- pokrycie kosztów przejazdu do i z miejsca uzasadnionego pobytu poza placówką.

Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego zapewnia dzieciom odpowiednie warunki mieszkaniowe oraz wyposażenie zgodne z przepisami prawa.

Skierowanie do placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego w Pabianicach wydaje z upoważnienia Starosty Powiatu Pruszkowskiego Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie w porozumieniu z Dyrektorem Domu. Podstawą skierowania do placówki rodzinnej jest orzeczenie Sądu o umieszczeniu dziecka w placówce albo wniosek rodziców lub opiekunów prawnych o umieszczeniu dziecka w placówce.

Wysokość kosztu utrzymania dziecka w „Rodzinnym Domu Fundacji Happy Kids Nr 20” ustaloną na podstawie Zarządzeń Starosty Pruszkowskiego w sprawie ustalenia średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych prowadzonych na zlecenie Powiatu Pruszkowskiego obrazuje poniższa tabela.

Tabela 17. Wysokość średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w „Rodzinnym Domu Fundacji Happy Kids Nr 20” w latach 2022 – 2024

Rok	Kwota
2022	0 zł
2023	7 441,97 zł *
2024	6 655,06 zł

* W placówce opiekuńczo-wychowawczej, która rozpoczęła działalność, średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka ustala się w wysokości średniej wojewódzkiej kwoty średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych danego typu.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 18. Liczba dzieci przebywających w „Rodzinnym Domu Fundacji Happy Kids Nr 20” w latach 2022– 2024

Rok	Liczba dzieci (wg stanu na dzień 31.12)
2022	0
2023	8
2024	5

Źródło: opracowanie własne

Zgodnie z tabelą 19, w latach 2022 - 2024 największa liczba dzieci została umieszczona w „Rodzinnym Domu Fundacji Happy Kids Nr 20” bezpośrednio z rodzin zastępczych, przy czym w pierwszym półroczu 2023 roku liczba ta była najwyższa. Z rodzinnych form pieczy zastępczej do placówki łącznie zostało przeniesionych 10 dzieci. 1 dziecko napłynęło z instytucjonalnych form pieczy zastępczej, zaś 4 z rodzin naturalnych.

Tabela 19. Napływ dzieci do „Rodzinnego Domu Fundacji Happy Kids Nr 20” w latach 2022 – 2024

Rok	Półrocze	Napływ z		
		rodziny naturalnej	rodzinnej pieczy zastępczej	instytucjonalnej pieczy zastępczej
2022	I	-	-	-
	II	-	-	-
2023	I	-	6	-
	II	2	-	1
2024	I	1	1	-
	II	1	3	-

Źródło: opracowanie własne

W latach 2022 – 2024, jak obrazuje tabela 22 „Rodzinny Domu Fundacji Happy Kids Nr 20” opuściło łącznie 10 dzieci, najwięcej w drugim półroczu 2024 roku.

Wiodącą przyczyną opuszczenia placówki był powrót dziecka do rodziny naturalnej, który dotyczył 7 dzieci. Łącznie 3 dzieci zostało przeniesionych do rodzinnej pieczy zastępczej.

Tabela 20. Odpływ dzieci do 18 roku życia i przyczyny opuszczenia „Rodzinnego Domu Fundacji Happy Kids Nr 20” w latach 2022-2024

Rok	Półrocze	Odpływ do		
		rodziny naturalnej	rodzinnnej pieczy zastępczej	instytucjonalnej pieczy zastępczej
2022	I	-	-	-
	II	-	-	-
2023	I	-	-	-
	II	-	1	-
2024	I	4	-	-
	II	3	2	-

Źródło: opracowanie własne

Zgodnie z danymi zawartymi w tabeli 21, żaden wychowanek powyżej 18 roku życia nie opuścił „Rodzinnego Domu Fundacji Happy Kids Nr 20” w latach 2022 – 2024.

Tabela 21. Odpływ wychowanków powyżej 18 roku życia i przyczyny opuszczenia „Rodzinnego Domu Fundacji Happy Kids Nr 20” w latach 2022– 2024

Rok	Półrocze	Przyczyna usamodzielnienia się	
		inne	założenie własnego gospodarstwa domowego
2022	I	-	-
	II	-	-
2023	I	-	-
	II	-	-
2024	I	-	-
	II	-	-

Źródło: opracowanie własne

Przyczyny umieszczenia dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych

Główne przyczyny umieszczenia dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego na terenie Powiatu Pruszkowskiego w latach 2022 – 2024 przedstawia tabela 22.

Analiza danych pozwala na stwierdzenie, że wiodącą przyczyną umieszczenia dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych była bezradność rodziców w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Drugą co do częstości występowania przyczyną było uzależnienie co najmniej jednego z rodziców od alkoholu.

Tabela 22. Przyczyny umieszczenia dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2022– 2024

Przyczyna umieszczenia	Liczba dzieci wg stanu na ostatni dzień półrocza					
	2022		2023		2024	
	I	II	I	II	I	II
uzależnienie rodziców od alkoholu	3	3	5	3	1	4
przemoc	5	5	3	2	1	2
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	1	1	5	6	8	7
niepełnosprawność rodzica	-	-	-	-	-	-
inne	2	2	3	4	7	5
dzieci cudzoziemców	-	2	3	1	2	2
Łącznie	11	13	19	16	19	20

Źródło: opracowanie własne

Wiek dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych

Zgodnie z zapisami art. 95 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego są umieszczane dzieci powyżej 10. roku życia, wymagające szczególnej opieki lub mające trudności w przystosowaniu się do życia w rodzinie. Umieszczenie dziecka poniżej 10. roku życia w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego jest możliwe w przypadku, gdy w danej placówce opiekuńczo-wychowawczej umieszczona jest matka lub ojciec tego dziecka oraz w innych

wyjątkowych przypadkach, szczególnie gdy przemawia za tym stan zdrowia dziecka lub dotyczy to rodzeństwa.

Stosownie do art. 37 ustawy objęcie dziecka jedną z form pieczy zastępczej następuje na okres nie dłuższy niż do osiągnięcia pełnoletności. Osoba, która osiągnęła pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, może przebywać w dotychczasowej placówce opiekuńczo-wychowawczej, za zgodą dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej, nie dłużej jednak niż do ukończenia 25. roku życia, jeżeli uczy się w szkole, w uczelni, u pracodawcy w celu przygotowania zawodowego.

Dane dotyczące wieku dzieci, które przebywały w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2022 – 2024 (według stanu na ostatni dzień półrocza) na terenie Powiatu Pruszkowskiego zawiera tabela 23.

Tabela 23. Wiek dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2022 – 2024

Wiek dziecka	Liczba dzieci wg stanu na ostatni dzień półrocza					
	2022		2023		2024	
	I	II	I	II	I	II
poniżej 1 roku	-	-	-	-	-	-
od 1 roku do 3 lat	-	-	-	-	-	-
4-6 lat	-	-	1	-	-	-
7-13 lat	3	7	7	5	4	4
14-17 lat	6	3	11	11	14	15
18-24 lat	2	3	-	-	1	1

Źródło: opracowanie własne

Spośród wszystkich dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w powyższym okresie najliczniejszą grupę wiekową stanowiły dzieci w wieku 14-17 lat. Liczba dzieci w wieku 7-13 lat była najwyższa w drugim półroczu 2022 roku i pierwszym półroczu 2023 roku. Liczba osób pełnoletnich przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w drugim półroczu 2022 roku, osiągnęła swoją najwyższą liczbę. Zaś w kolejnych półroczach wartość zmniejszała się.

VI. ŚWIADCZENIA NA RZECZ RODZIN ZASTĘPCZYCH

1. Świadczenia o charakterze obligatoryjnym

Rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka na każde umieszczone dziecko, zgodnie z art. 80 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r. poz. 49) w związku z obwieszczeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2018 r. w sprawie wysokości kwot świadczeń przysługujących rodzinie zastępczej i prowadzącemu rodzinny dom dziecka oraz wysokości pomocy dla osoby usamodzielnianej (M. P. z 2018 r. poz. 326), przysługiwało **do dnia 31.05.2024 r. świadczenie na pokrycie kosztów jego utrzymania, nie niższe niż kwota:**

- **899 zł miesięcznie – w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej spokrewnionej;**
- **1 361 zł miesięcznie – w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej niezawodowej lub rodzinnym domu dziecka.**

Stosownie do art. 86 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka podlega waloryzacji wskaźnikiem cen towarów i usług konsumpcyjnych ogłaszanych przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, od dnia 1 czerwca roku kalendarzowego następującego po roku kalendarzowym, w którym wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych w okresie od roku kalendarzowego, w którym była przeprowadzona ostatnio waloryzacja, przekroczył 105%. Wysokość przysługującego świadczenia jest ogłaszana w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, w drodze obwieszczenia, przez ministra właściwego do spraw rodziny, w terminie do końca marca roku kalendarzowego, w którym jest przeprowadzana waloryzacja.

W myśl art. 86 ust. 3 ustawy Minister Rodziny i Polityki Społecznej w dniu 10 marca 2021 r. wydał obwieszczenie w sprawie wysokości kwot świadczeń przysługujących rodzinie zastępczej i prowadzącemu rodzinny dom dziecka oraz wysokości pomocy dla osoby usamodzielnianej (M. P. z 2021 r. poz. 282), które stanowi, iż wysokość świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej zawodowej **od dnia 01.06.2024 r. wynosi nie mniej:**

- **1 002 zł miesięcznie – w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej spokrewnionej;**
- **1 517 zł miesięcznie – w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej niezawodowej lub rodzinnym domu dziecka.**

Do dnia 31.05.2024 r., zgodnie z wolą ustawodawcy wyrażoną w art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w związku z obwieszczeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2018 r. w sprawie wysokości kwot świadczeń przysługujących rodzinie zastępczej i prowadzącemu rodzinny dom dziecka oraz wysokości pomocy dla osoby usamodzielnianej (M. P. z 2018 r. poz. 326), rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka na dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności **przysługuje dodatek nie niższy niż kwota**

274 zł miesięcznie na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania tego dziecka. Od dnia 01.06.2021 r., zgodnie z obwieszczeniem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 27 marca 2024 r. w sprawie wysokości kwot świadczeń przysługujących rodzinie zastępczej i prowadzącemu rodzinny dom dziecka oraz wysokości pomocy dla osoby usamodzielnianej (M. P. z 2021 r. poz. 282), wysokość przyznanego rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka dodatku na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania dziecka **od dnia 01.06.2024 r. wynosi nie mniej niż kwota 306 zł miesięcznie**. Dodatek ten przyznawano odpowiednio na koniec:

- 2022 roku – 22 rodzinom,
- 2023 roku – 23 rodzinom,
- 2024 roku – 24 rodzinom.

Rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka przysługuje świadczenie oraz dodatki, również po osiągnięciu przez dziecko pełnoletności, jeżeli nadal przebywa w tej rodzinie zastępczej. Przedmiotowe świadczenia oraz dodatki przysługują w czasie trwania odpowiednio roku szkolnego, roku akademickiego, kursu albo przygotowania zawodowego.

2. Świadczenia o charakterze fakultatywnym

Rodziny zastępcze dodatkowo mogą otrzymywać świadczenia pieniężne w oparciu o art. 83 ust. 1 i 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Udzielenie ww. świadczeń zależne jest od zabezpieczonych na ten cel środków finansowych w budżecie Powiatu, ma zatem charakter fakultatywny. Zasady ich przyznawania regulowało szczegółowo Zarządzenie Nr 5/2018 Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie z dnia 24 sierpnia 2018 r. w sprawie ustalenia zasad przyznawania rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka świadczeń fakultatywnych wynikających z przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Rodzinie zastępczej starosta może zatem przyznać:

- 1) **dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka;**
- 2) świadczenie na pokrycie:
 - a) **niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka** – jednorazowo,
 - b) **kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki** – jednorazowo lub okresowo.

Tabela 24. Liczba świadczeń fakultatywnych przyznanych rodzinom zastępczym w latach 2022 - 2024

Dofinansowanie	Liczba świadczeń		
	2022	2023	2024
wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka	50	56	75
niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka	31	24	26
kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych	31	38	63

Źródło: opracowanie własne

Z danych zamieszczonych w tabeli powyżej wynika, że w roku 2024 liczba składanych wniosków i równocześnie przyznawanych świadczeń w porównaniu z latami ubiegłymi wzrosła.

Rodzina zastępcza niezawodowa i zawodowa może otrzymywać ponadto środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego w wysokości odpowiadającej kosztom ponoszonym przez rodzinę zastępczą niezawodową albo zawodową na czynsz, opłaty z tytułu najmu, opłaty za energię elektryczną i ciepłą, opał, wodę, gaz, odbiór nieczystości stałych i płynnych, dźwig osobowy, antenę zbiorczą, abonament telewizyjny i radiowy, usługi telekomunikacyjne oraz związanym z kosztami eksploatacji, obliczonym przez podzielenie łącznej kwoty tych kosztów przez liczbę osób zamieszkujących w tym lokalu lub domu jednorodzinnym i pomnożenie przez liczbę dzieci i osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, umieszczonych w rodzinie zastępczej wraz z osobami tworzącymi tę rodzinę zastępczą. **Środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego starosta jest zobowiązany przyznać rodzinie zastępczej zawodowej, w której umieszczono powyżej 3 dzieci i osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej oraz jeżeli potrzeba przyznania tych środków zostanie potwierdzona w opinii organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.** Uprawnione rodziny zastępcze pełniące swoją funkcję w powiecie pruszkowskim korzystają z tej formy wsparcia.

VII. USAMODZIELNIENIE WYCHOWANKÓW

Wsparcie udzielane pełnoletnim wychowankom opuszczającym instytucjonalną pieczę zastępczą, zwanym „osobami usamodzielnianym” regulują zapisy ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Osobie opuszczającej, po osiągnięciu pełnoletności, rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną, zwanej dalej „osobą usamodzielnianą”, w przypadku gdy umieszczenie w pieczy zastępczej nastąpiło na podstawie orzeczenia sądu:

1) przyznaje się pomoc na:

- a) kontynuowanie nauki,
- b) usamodzielnienie,
- c) zagospodarowanie;

2) udziela się pomocy w uzyskaniu:

- a) odpowiednich warunków mieszkaniowych,
- b) zatrudnienia;

3) zapewnia się pomoc psychologiczną.

Zgodnie z art. 146 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r. poz. 49) osobom usamodzielnianym pomoc na kontynuowanie nauki na czas nauki, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 25. roku życia. Wysokość przysługującej pomocy, zgodnie z obwieszczeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2018 r. w sprawie wysokości kwot świadczeń przysługujących rodzinie zastępczej i prowadzącemu rodzinny dom dziecka oraz wysokości pomocy dla osoby usamodzielnianej (M. P. z 2018 r. poz. 326), **wynosiła do dnia 31.05.2024 r. nie mniej niż 681 zł miesięcznie.**

Stosownie do art. 153 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w związku z art. 86 ust 2 i 3 ustawy kwota pomocy na kontynuowanie nauki podlega waloryzacji wskaźnikiem cen towarów i usług konsumpcyjnych ogłaszanym przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, od dnia 1 czerwca roku kalendarzowego następującego po roku kalendarzowym, w którym wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych w okresie od roku kalendarzowego, w którym była przeprowadzona ostatnio waloryzacja, przekroczył 105%. Wysokość przysługującej pomocy jest ogłaszana w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, w drodze obwieszczenia, przez ministra właściwego do spraw rodziny, w terminie do końca marca roku kalendarzowego, w którym jest przeprowadzana waloryzacja.

W myśl obwieszczenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 27 marca 2024 r. w sprawie wysokości kwot świadczeń przysługujących rodzinie zastępczej i prowadzącemu rodzinny dom dziecka oraz wysokości pomocy dla osoby usamodzielnianej (M. P. z 2021 r. poz. 282) wysokość przyznanej pomocy na kontynuowanie **nauki od dnia 01.06.2024 r. wynosi nie mniej niż 759 zł miesięcznie.**

Na podstawie powyższego obwieszczenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej od dnia 01.06.2018 r. waloryzacji uległa również pomoc na usamodzielnienie oraz pomoc na zagospodarowanie.

Do dnia 31.05.2024 r. wysokość pomocy na usamodzielnienie wynosiła:

- w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą spokrewnioną - nie mniej niż **4 486 zł**,
- w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą niezawodową, rodzinę zastępczą zawodową, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-wychowawczą:
 - nie mniej niż **8 968 zł** — jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres powyżej 3 lat,
 - nie mniej niż **4 486 zł** — jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres od 2 do 3 lat,
 - nie mniej niż **2 244 zł** — jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres poniżej 2 lat, nie krócej jednak niż przez okres roku.

Od dnia 01.06.2024 r. wysokość pomocy na usamodzielnienie wynosi:

- w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą spokrewnioną - nie mniej niż **4 998 zł**,
- w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą niezawodową, rodzinę zastępczą zawodową, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-wychowawczą:
 - nie mniej niż **9 991 zł** — jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres powyżej 3 lat,
 - nie mniej niż **4 998 zł** — jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres od 2 do 3 lat,
 - nie mniej niż **2 500 zł** — jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres poniżej 2 lat, nie krócej jednak niż przez okres roku.

Pomoc na zagospodarowanie jest wypłacana jednorazowo, nie później niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 26 roku życia. **Do dnia 31.05.2024 r. wysokości pomocy na zagospodarowanie wynosiła nie mniej niż 2 039 zł**, a w przypadku osoby legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności w wysokości nie niższej niż **4 077 zł**. Pomoc na zagospodarowanie może być przyznana w formie rzeczowej.

Od dnia 01.06.2024 r. wysokości pomocy na zagospodarowanie wynosi nie mniej niż 2 272 zł, a w przypadku osoby legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności w wysokości nie niższej niż **4 542 zł**. Pomoc na zagospodarowanie może być przyznana w formie rzeczowej.

1. Usamodzielniani z rodzin zastępczych

W tabelach 25 oraz 26 zamieszczono dane dotyczące liczby świadczeń wypłaconych osobom usamodzielnianym z rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2022 – 2024 oraz dane dotyczące wysokości przyznanej pomocy.

Tabela 25. Liczba świadczeń wypłaconych osobom usamodzielnianym z rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2022 – 2024

Pomoc na	Liczba świadczeń wg stanu na ostatni dzień półrocza					
	2022		2023		2024	
	I	II	I	II	I	II
kontynuowanie nauki	114	157	160	88	90	84
usamodzielnienie	2	5	5	3	5	0
zagospodarowanie	5	4	1	5	2	0

Źródło: opracowanie własne

Tabela 26. Wysokość pomocy wypłaconej osobom usamodzielnianym z rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2022 – 2024

Pomoc na	Wysokość pomocy wg stanu na ostatni dzień półrocza					
	2022		2023		2024	
	I	II	I	II	I	II
kontynuowanie nauki	69 510	96 106	96 819	59 928	58 969	60 942
usamodzielnienie	9 995	25 999	18 041	13 458	30 459	0
zagospodarowanie	8 475	7 128	1 782	10 195	6 116	0
Łącznie	87 820	72 776	116 642	83 581	65 085	60 942

Źródło: opracowanie własne

Najwyższą liczbę świadczeń na kontynuowanie nauki wypłacono w drugim półroczu 2021 roku. Liczba świadczeń na usamodzielnienie i zagospodarowanie była porównywalna w okresie obowiązywania Programu.

2. Usamodzielniani z placówek opiekuńczo-wychowawczych

W tabelach 27 oraz 28 zamieszczono dane dotyczące liczby świadczeń wypłaconych osobom usamodzielnianym z placówek opiekuńczo-wychowawczych w latach 2022 – 2024 oraz dane dotyczące wysokości przyznanej pomocy.

Tabela 27. Liczba świadczeń wypłaconych osobom usamodzielnianym z placówek opiekuńczo-wychowawczych w latach 2022– 2024

Pomoc na	Liczba świadczeń wg stanu na ostatni dzień półrocza					
	2022		2023		2024	
	I	II	I	II	I	II
kontynuowanie nauki	41	23	22	29	16	8
usamodzielnienie	1	1	-	1	2	-
zagospodarowanie	2	-	-	1	-	-

Źródło: opracowanie własne

Najwyższą liczbę świadczeń obejmującą pomoc na kontynuowanie nauki wypłacono w pierwszym półroczu 2022 roku. W drugim półroczu 2024 roku zaś wypłacono najmniej świadczeń obejmujących pomoc na kontynuowanie nauki. Największą liczbę pomocy na usamodzielnienie i zagospodarowanie wypłacono w pierwszym półroczu 2022 roku.

Tabela 28. Wysokość pomocy wypłaconej osobom usamodzielnianym z placówek opiekuńczo-wychowawczych w latach 2022-2024

Pomoc na	Wysokość pomocy wg stanu na ostatni dzień półrocza					
	2022		2023		2024	
	I	II	I	II	I	II
kontynuowanie nauki	23 438 zł	13 685 zł	13 057 zł	19 749 zł	11 052 zł	6 072 zł
usamodzielnienie	7 458 zł	7 839 zł	0 zł	7 061 zł	6 640 zł	0 zł
zagospodarowanie	5 085 zł	0 zł	0 zł	2 039 zł	0 zł	0 zł

źródło: opracowanie własne

VIII. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT pozwala na wskazanie najważniejszych dla społeczeństwa lokalnego problemów. Analiza ta jest metodą, która podkreśla zarówno mocne i słabe strony funkcjonowania pieczy zastępczej w Powiecie Pruszkowskim, jak również szanse i zagrożenia, które mogą wystąpić w obszarze działania.

Istnieją zarówno mocne jak i słabe strony funkcjonowania pieczy zastępczej w Powiecie Pruszkowskim. Mocne strony wspomagają budowę systemu opieki nad dzieckiem i rodziną, jak również osłabiają zagrożenia realizacji programu. Natomiast na słabe strony należy zwrócić szczególną uwagę, gdyż mogą one utrudniać lub nawet uniemożliwiać realizację celów zawartych w projekcie.

Tabela 29. Analiza SWOT – piecza zastępcza w Powiecie Pruszkowskim

Analiza SWOT – piecza zastępcza w Powiecie Pruszkowskim

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• wykwalifikowana kadra zatrudniona w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie (11 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, 6 trenerów PRIDE), • stały kontakt PCPR z placówkami oświatowymi i instytucjami samorządowymi, • niski koszt utrzymania dziecka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w porównaniu do innych powiatów, • funkcjonowanie 7 rodzin zastępczych zawodowych, • funkcjonowanie poradnictwa specjalistycznego (4 psychologów, pedagog), • organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych i kandydatów na rodziny zastępcze, • promocja idei rodzicielstwa zastępczego, • wspieranie pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej w procesie usamodzielnienia, • współpraca z organami wymiaru sprawiedliwości, • doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników działających na rzecz rodziny, • mieszkanie chronione dla wychowanków pieczy zastępczej, • pozyskiwanie wolontariuszy wspierających rodziny zastępcze.	• brak rodzinnego domu dziecka, • funkcjonowanie 2 placówek opiekuńczo-wychowawczych, • brak organizacji działających na rzecz wsparcia dziecka i rodziny zastępczej; • niechęć bądź wstyd osób do korzystania z poradnictwa specjalistycznego, • brak propozycji pracy dla młodzieży usamodzielniającej się, • zaniedbywanie obowiązków opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców biologicznych, • brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych.

Analiza SWOT – piecza zastępcza w Powiecie Pruszkowskim

SZANSE	ZAGROŻENIA
• pozyskiwanie kandydatów na rodziny zastępcze; • kampania promująca rodzicielstwo zastępcze; • promowanie wartości rodzinnych; • dostęp do źródeł finansowania (fundusze strukturalne, Europejski Fundusz Społeczny, dotacje z budżetu Państwa); • realizacja Resortowego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej poprzez udział w konkursach ogłaszanych przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej; • możliwość powrotu dzieci do rodziny naturalnej poprzez koordynowanie stałej i efektywnej współpracy z asystentami rodziny; • zatrudnienie specjalistów do pracy z rodziną z dzieckiem problemowym m.in.: psychiatry, superwizora; • opracowanie autorskiego programu szkoleń dla kandydatów na opiekunów zastępczych; • stałe szkolenia i doskonalenie zawodowe kadry.	• bieda, patologizacja i nieporadność życiowa rodzin naturalnych, • postępująca degradacja wartości rodziny, • wypalenie zawodowe rodzin zastępczych, • problemy wychowawcze w pieczy zastępczej, • brak współpracy ze strony naturalnych rodziców w celu powrotu dziecka do rodziny, • trudności we współpracy z innymi instytucjami zaangażowanymi w pomoc dziecku i rodzinie, • brak mieszkań dla usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej, • wzrost kosztów utrzymania rodzin zastępczych, • ciągły wzrost liczby dzieci potrzebujących zapewnienia im pobytu w pieczy zastępczej; • wypalenie zawodowe pracowników.

IX. ANALIZA I WNIOSKI

W realizacji założeń ustawy o wpieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej konieczne jest położenie nacisku na podejmowanie przez gminy działań na rzecz pracy z rodziną i w konsekwencji utrzymanie dziecka w rodzinie biologicznej. Równie ważne są działania powodujące wzrost liczby rodzinnych form pieczy zastępczej, jako tych najbardziej przyjaznych dziecku. Zauważalnie wzrasta liczba małoletnich matek z dziećmi przebywających w pieczy zastępczej. Wobec powyższego konieczne jest wsparcie wychowanków przebywających w pieczy zastępczej ze względu na kształtowanie właściwych postaw rodzicielskich, umożliwienie im kontynuowania nauki przy jednoczesnym zapewnieniu im uczestniczenia w samodzielnym sprawowaniu opieki nad dzieckiem.

W związku z licznymi sytuacjami wskazującymi na konieczność umieszczania dzieci w pieczy zastępczej w trybie interwencyjnym istnieje pilna potrzeba utworzenia miejsc interwencyjnych w placówce opiekuńczo-wychowawczej oraz rodzinnej pieczy zastępczej.

Nowy okres objęty planowanym Programem będzie stanowił wyzwanie dla jednostek pomocy społecznej gmin Powiatu Pruszkowskiego oraz Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie w kwestii stworzenia usamodzielniającym się wychowankom przebywającym w pieczy zastępczej warunków do aktywizacji społecznej, zawodowej i mieszkaniowej. Działania w zakresie tworzenia warunków niezbędnych do skutecznego usamodzielniania należy również skierować do opiekunów usamodzielniania. Podejmowane działania wobec usamodzielnianych wychowanków powinny być wielokierunkowe oraz interdyscyplinarne, z wykorzystaniem zasobów i możliwości gmin, z których usamodzielniani wychowankowie się wywodzą, i którzy po osiągnięciu pełnoletności lub zakończeniu edukacji powrócą do środowisk pochodzenia.

Budowanie pozytywnego wizerunku rodzicielstwa zastępczego pozwoli na pozyskiwanie kandydatów do pełnienia roli rodziców zastępczych oraz umożliwi organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej, w sytuacji koniecznej, dobór właściwego środowiska zastępczego bez dodatkowego obciążania już istniejących środowisk zastępczych.

Do rodzinnej pieczy zastępczej ustawa wprowadza liczne uszczegółowienia dotychczasowych przepisów, m. in. wymagań w stosunku do osób, którym powierza się pełnienie funkcji rodziny zastępczej (niezawodowej, zawodowej) lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, rejestru zawierającego dane tych osób, umów zawieranych z rodziną zastępczą niezawodową o pełnienie funkcji rodziny zawodowej albo rodzinnego domu dziecka, a także z rodziną zawodową o prowadzenie rodzinnego domu dziecka.

Dodatkowo konieczne jest sukcesywne podnoszenie standardów pracy wszystkich podmiotów i współpracy między nimi w zakresie realizacji ustawy przy równoczesnym udzielaniu świadczeń finansowych o charakterze obligatoryjnym oraz fakultatywnym w ramach posiadanych środków. Ustawa o wpieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wskazuje na wielość podmiotów i instytucji jako realizatorów i partnerów. Interdyscyplinarne podejście do założeń ustawy stanowi o jakości oferowanego wsparcia i profesjonalizmie służb

zaangażowanych w ich urzeczywistnianie. Wymiana doświadczeń i wypracowanie standardów współpracy jest jednym z koniecznych elementów do budowania zwanego systemu wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej. Udzielanie wsparcia specjalistycznego jest elementem niezbędnym do właściwego diagnozowania i budowania planu działania w sytuacji kryzysu rodzinnego. Wykorzystywanie metod terapeutycznych indywidualnych i grupowych stanowi uzupełnienie działań standardowych.

Wsparcie specjalistyczne dla rodzin zastępczych oraz kadry placówek opiekuńczo – wychowawczych konieczne jest z uwagi na zwiększenie kompetencji poszczególnych osób prowadzących pieczę zastępczą, w tym zapobiegające wypaleniu zawodowemu, i służące wymianie doświadczeń i nawiązaniu wzajemnej współpracy.

X. FINANSOWANIE PROGRAMU

Zadania realizowane w ramach programu finansowane będą w szczególności z:

- budżetu Powiatu Pruszkowskiego,
- budżetu Państwa,
- budżetów samorządów gminnych (art. 191 ust. 8 ustawy),
- budżetów powiatowych (art. 191 ust. 4 ustawy - z tytułu zawartych porozumień),
- odpłatności rodziców biologicznych za pobyt dziecka pieczy,
- środków pozyskanych z zewnątrz w ramach projektów i konkursów.

XI. BENEFICJENCI I REALIZATORZY PROGRAMU

Program skierowany jest bezpośrednio do osób i rodzin, a w szczególności do:

- dzieci przebywających w pieczy zastępczej,
- rodzin zastępczych oraz osób prowadzących rodzinne domy dziecka,
- rodzin biologicznych dzieci umieszczonych w różnych formach pieczy zastępczej,
- usamodzielnianych wychowanków oraz opiekunów usamodzielnienia,
- kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych zawodowych, niezawodowych lub rodzinnych domów dziecka,
- kierownictwa i kadry placówek opiekuńczo-wychowawczych.

Partnerami w realizacji założeń programu są:

- PCPR w Pruszkowie – Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej będący jednocześnie koordynatorem programu,
- rodziny zastępcze,
- rodziny pomocowe,
- placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- Policja,
- ośrodki pomocy społecznej,
- sąd,

- kuratorzy,
- organizacje pozarządowe,
- placówki oświatowe,
- Ośrodek Adopcyjny Towarzystwa Przyjaciół Dzieci,
- Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej,
- Wydział Polityki Społecznej w Mazowieckim Urzędzie Wojewódzkim,
- Zespół Ośrodków Wsparcia w Piastowie,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Pruszkowie,
- środki masowego przekazu,
- instytucje służby zdrowia (szpitale, NZOZ, ZOZ),
- przedsiębiorcy.

XII. WYTYCZNE DO PROGRAMU ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE PRUSZKOWSKIM

PRIORYTET:

Dziecku, któremu rodzina naturalna nie może zapewnić bezpośredniej opieki i wychowania należy zorganizować opiekę zastępczą. Każda forma opieki zastępczej powinna respektować prawo dziecka do stabilnego środowiska wychowawczego, do utrzymania osobistych kontaktów z rodziną, w tym prawo do powrotu do rodziny naturalnej. Dziecku, które musi znaleźć się poza rodziną należy stworzyć dogodne warunki najbardziej zbliżone do rodzinnych, niezależnie od tego, na jak długo trafia do form opieki zastępczej. Szansą wzrastania dziecka w warunkach zbliżonych do naturalnych są rodziny zastępcze, stąd, realizując powyższe wskazania, jak i ustawowe założenia, należy kłaść szczególny nacisk na:

1. Tworzenie warunków do powstawania nowych rodzinnych form pieczy zastępczej (rodziny zastępcze niezawodowe, zawodowe, Rodzinne Domy Dziecka) dających szansę na harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową wychowanków

- **promocja rodzinnych form pieczy zastępczej** - dotarcie do jak najszerszej grupy mieszkańców powiatu, zaistnienie w ich świadomości oraz pozyskanie nowych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej i rodziny zastępczej niezawodowej, poprzez:
 - *zamieszczanie informacji propagujących ideę rodzicielstwa zastępczego* w lokalnych mediach, organizowanie akcji informacyjnych (ulotki, informacje na stronie internetowej PCPR, artykuły w lokalnej prasie, krótkie spoty radiowe),
 - *prowadzenie naboru i kwalifikacji* kandydatów,
 - *prowadzenie szkoleń* dla rodzin zastępczych
 - w miarę możliwości finansowych powiatu finansowanie wynagrodzeń prowadzących rodziny zawodowe i RDD w kwotach podwyższonych niż wskazane w ustawie,

2. Wspieranie istniejących rodzin zastępczych poprzez podejmowanie działań przeciwdziałających wypaleniu zawodowemu i rutynie oraz działań mających ułatwić radzenie sobie z codziennymi trudnościami

- **inicjowanie powstawania rodzin pomocowych** spośród kandydatów na opiekunów zastępczych przeszkolonych i zakwalifikowanych do sprawowania pieczy zastępczej (zagwarantuje to między innymi zawodowym opiekunom zastępczym możliwość korzystania z urlopu wypoczynkowego, co może przeciwdziałać wypaleniu zawodowemu)
- **organizowanie specjalistycznych szkoleń** mających na celu podniesienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych, dostarczanie wiedzy i umiejętności w zakresie opieki i wychowania, pomoc w prowadzeniu mediacji w sytuacjach konfliktowych, umożliwienie udzielania pomocy pedagogicznej rodzinom zastępczym w miejscu ich zamieszkania.
- **przygotowywanie przez psychologa** dla rodziców zastępczych informacji zawierających wskazówki postępowania w przypadku określonych trudności wychowawczych np. radzenia sobie z kłamstwem wychowanków, uczenia samodzielności, technik dyscyplinujących, efektywnej komunikacji lub dotyczących specyficznych zaburzeń rozwoju dzieci np. zaburzenia więzi – RAD, Poalkoholowy Zespół Płodowy – FAS, zespół nadpobudliwości psychoruchowej z deficytami uwagi – ADHD ;
- **organizowanie warsztatów** umożliwiających praktyczne przećwiczenie trudnych sytuacji i zagadnień zarówno dla rodziców zastępczych jak i wychowanków (np. zajęcia socjoterapeutyczne, nauka przez zabawę, radzenie sobie ze stresem, problemami adaptacyjnymi);
- **zabezpieczenie wsparcia specjalistów** dostępnych w PCPR: psychologa, pedagoga;
- **zabezpieczenie możliwości uzyskiwania regularnych, bezpłatnych konsultacji psychologicznych i przeprowadzania diagnozy psychologicznej** pod kątem sprawowania pieczy zastępczej;
- **inicjowanie grup wsparcia** (grupa, którą rodziny zastępcze tworzą same i mają wpływ na kolejną tematykę spotkań. Na spotkaniach rodziny dzielą się swoimi doświadczeniami w pracy z dziećmi i współpracy z ich rodzinami biologicznymi, trudnościami z tego wynikającymi, a także tym jak radzą sobie w sytuacjach trudnych. Mogą skorzystać ze wzajemnych rad, spojrzenia na określone sytuacje przez osoby bezpośrednio nie zaangażowane w życie rodziny, a także sami służą radą i pomocą. Spotkania w ramach grupy wsparcia pozwalają także na to, żeby poznać inne rodziny zastępcze, a tym samym zacieśnić kontakty poza grupą);
- **inicjowanie i wzmacnianie wolontariatu** na rzecz rodzin zastępczych i wychowanków;
- **gratyfikacja finansowa** (w miarę możliwości finansowych powiatu podwyżki wynagrodzeń);
- **zabezpieczanie środków finansowych w budżecie na wskazane w ustawie fakultatywne i obligatoryjne formy wsparcia** (osoby do pomocy, środki finansowe

na wypoczynek wychowanków, remont, refundację kosztów utrzymania lokali mieszkalnych itp.);

- **interdyscyplinarna współpraca** z sądami oraz innymi instytucjami w zakresie holistycznej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.

3. Pomoc w usamodzielnianiu wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych

W zintegrowanym systemie opieki nad dzieckiem i rodziną należy uwzględnić działania mające na celu jak najlepsze przygotowanie wychowanków do samodzielnego życia po opuszczeniu placówki opiekuńczo - wychowawczej i rodziny zastępczej. W czasie pobytu w placówce bądź rodzinie zastępczej, wychowanek powinien nabyć odpowiednie umiejętności i wiedzę niezbędną do wejścia w dorosłe życie. Efektywne przygotowywanie wychowanków do samodzielnego, dorosłego życia od chwili umieszczenia w placówce oraz rodzinie zastępczej ma w przyszłości zapobiec ich społecznemu wykluczeniu.

Kierunki działań:

- **wczesne przygotowanie wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych do usamodzielnienia** (uczenie samodzielności w samoobsłudze – pranie, gotowanie, sprzątanie, załatwianie drobnych spraw domowych, zakupy; wzmacnianie samooceny, wiary we własne możliwości, zdolności, przekazywanie pozytywnych wzorców życia rodzinnego, stosunków międzyludzkich, nauka planowania krótko i długookresowego itp.);
- **podejmowanie w środowisku lokalnym działań mających na celu kształtowanie pozytywnego wizerunku wychowanka placówki opiekuńczo-wychowawczej** (np. angażowanie wychowanków w działania na rzecz szkoły, miasta itp.);
- **organizowanie grupy wsparcia dla usamodzielnianych wychowanków;**
- **konsultacje psychologiczne** – identyfikacja zasobów tkwiących w wychowanku, mocnych i słabych stron, nauka efektywnej komunikacji, asertywności, radzenia sobie ze stresem;
- **umożliwienie uzyskania bezpłatnej porady prawnika;**
- **przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnianie i kontynuowanie nauki;**
- **utworzenie mieszkania chronionego dla usamodzielnianych wychowanków;**

4. Podniesienie jakości świadczonych usług w zakresie pomocy dziecku i rodzinie

Potencjałem każdej instytucji są jej pracownicy. Dokonujące się zmiany dotyczące roli pomocy społecznej oraz sposobów rozwiązywania problemów wymagają systematycznego kształcenia i doskonalenia umiejętności koordynatorów i pracowników socjalnych. Profesjonalna kadra umożliwi właściwe wypełnianie zadań w obszarze pomocy dziecku i rodzinie.

Kierunki działań:

- **udział w szkoleniach i konferencjach** w zakresie pomocy dziecku i rodzinie;
- udział w warsztatach i szkoleniach przeciwdziałających wypaleniu zawodowemu;
- **możliwość uczestniczenia w supervizji** wykonywanej pracy;
- **możliwość uzyskania w sytuacjach trudnych i kryzysowych wsparcia ze strony psychologa, terapeuty.**

5. **Utrzymanie obowiązujących standardów w placówkach opiekuńczo-wychowawczych** funkcjonujących na zlecenie Powiatu – w zakresie liczby wychowanków w placówce oraz wieku dzieci kierowanych do placówki. Dążenie do wypracowania w placówce modelu wychowawczego zbliżonego do rodzinnego.

Tabela 30. Limity dotyczące rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Pruszkowskim na lata 2025 -2027

Limit	Lata		
	2025	2026	2027
Limit rodzin zastępczych zawodowych w Powiecie Pruszkowskim	7	7	7
Liczba rodzinnych domów dziecka w Powiecie Pruszkowskim.	0	1	1
Liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego	1	0	0
Liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego	2	2	3

Źródło: opracowanie własne

XIII. HARMONOGRAM DZIAŁAŃ W RAMACH PROGRAMU ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ

Tabela 31. Harmonogram działań w ramach realizacji Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej

LP.	CEL SZCZEGÓŁOWY	DZIAŁANIE	TERMIN REALIZACJI	EFEKTY	WSKAŹNIKI	REALIZATORZY
1	Doskonalenie systemu opieki nad dzieckiem przebywającym poza środowiskiem naturalnym oraz rozwijanie współpracy rodziną naturalną	1. Udział w kampaniach promujących idee rodzicielstwa zastępczego. 2. Pozyskanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej i prowadzenie procesu diagnostyczno-kwalifikacyjnego. 3. Rozwój zawodowych i niezawodowych form opieki nad dzieckiem, z uwzględnieniem rodzin specjalistycznych oraz rodzin o charakterze pogotowia rodzinnego. 4. Współpraca z innymi powiatami w zakresie wykonywania postanowień sądu o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej. 5. Wspieranie rodzin zastępczych w podejmowaniu działań i współpracy z instytucjami działającymi na rzecz powrotu dzieci do rodzin naturalnych. 6. Współpraca i koordynacja instytucji i służb działających na terenie powiatu pruszkowskiego na rzecz aktywizacji rodziny naturalnej w celu poprawy własnej sytuacji życiowej oraz zmiany stylu życia. 7. Współpraca z rodzicami naturalnymi dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej, placówce opiekuńczo-wychowawczej na rzecz reintegracji rodziny.	2025-2027	1. Powstanie różnorodnych form opieki zastępczej w powiecie pruszkowskim 2. Postrzeganie rodzin zastępczych jako integralnego elementu systemu pieczy zastępczej. 3. Wzrost liczby rodzin zastępczych niezawodowych i zawodowych. 4. Kompleksowa diagnoza i szkolenie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. 6. Poprawa funkcjonowania rodzin naturalnych. 7. Realizacja przez rodzinę biologiczną zobowiązań zawartych w kontrakcie z asystentem rodziny. 8. Przejmowanie przez rodziny biologiczne opieki nad własnym dzieckiem. 9. Podniesienie prestiżu rodzin zastępczych jako istotnego	1. Liczba pozyskanych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. 2. Liczba rodzin, które otrzymały świadectwo kwalifikacyjne do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. 3. Liczba rodzin zastępczych niezawodowych, zawodowych, pogotowia rodzinnego i rodzinnych domów dziecka. 4. Liczba podpisanych porozumień z innymi powiatami w związku z wykonywaniem postanowień o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej. 5. Liczba wychowanków powracających z rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych do biologicznych rodzin. 6. Liczba rodzin naturalnych współpracujących na rzecz poprawy swojego funkcjonowania i polepszenia sytuacji finansowo-bytowej.	PCPR, ośrodki pomocy społecznej, asystenci rodzin, organizacje pozarządowe, inne powiatowe centra pomocy rodzinie.

				elementu systemu pieczy zastępczej. 10. Liczba zawodowych rodzin zastępczych funkcjonujących w powiecie pruskowskim zgodnie z ustalonym limitem na dany rok kalendarzowy		
2	Pomoc w usamodzielnianiu wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych.	1. Systematyczne przygotowywanie wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych do procesu usamodzielnienia. 2. Tworzenie grup wsparcia dla usamodzielnianych wychowanków. 3. Współpraca Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie z organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami na rzecz kompleksowego wsparcia usamodzielnianych wychowanków. 4. Przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnianie i kontynuowanie nauki oraz zagospodarowywanie. 5. Organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym pieczę zastępczą poprzez udzielanie specjalistycznego poradnictwa : psychologicznego, socjalnego, prawnego i pedagogicznego – celem zapobiegania wykluczeniu społecznemu. 6 Organizacja mieszkań chronionych na terenie powiatu pruskowskiego.	2025-2027	1. Przygotowanie wychowanków do procesu usamodzielnienia 2. Powstanie grupy wsparcia dla usamodzielnianych wychowanków. 3. Pozyskanie nowych umiejętności z zakresu „kompetencji społecznych”. 4. Nabycie umiejętności poruszania się na rynku pracy. 5. Wsparcie finansowo-rzeczowe pełnoletniego wychowanka pieczy zastępczej.	1. Liczba usamodzielnianych wychowanków uczęszczających na spotkania w utworzonej „grupie wsparcia”. 2. Liczba wychowanków korzystających z różnych form wsparcia. 3. Liczba wychowanków, którzy nabyli umiejętności poruszania się na rynku pracy. 4. Liczba wychowanków otrzymujących świadczenie na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie, pomoc na zagospodarowanie 5. Liczba usamodzielnianych korzystających z pomocy specjalistycznej. 6. Liczba osób korzystających z mieszkań chronionych.	PCPR, ośrodki pomocy społecznej, organizacje pozarządowe, szkoły
3	Podniesienie jakości świadczonych usług w zakresie pieczy zastępczej.	1. Doskonalenie zawodowe kadry realizującej zadania z zakresu pieczy zastępczej. 2. Podnoszenie kwalifikacji kadr jednostek pomocy społecznej współpracujących z Centrum. 3. Udział pracowników Centrum pracujących w obszarze pieczy zastępczej w szkoleniach i konferencjach w zakresie pomocy dziecku i rodzinie.	2025-2027	1. Wzrost wiedzy i umiejętności wśród kadry pomocy społecznej i kadry współpracującej w obszarze pomocy rodzinie i dziecku.	1. Liczba zrealizowanych szkoleń i projektów w zakresie pieczy zastępczej. 2. Liczba pracowników wdrażających nabyte umiejętności oraz sprawdzone	PCPR, ośrodki pomocy społecznej, asystenci rodzin, organizacje pozarządowe, placówki służby zdrowia

		4. Upowszechnianie dobrych praktyk w obszarze opieki nad dzieckiem i rodziną. 5. Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz pieczy zastępczej. 6. Systematyczna współpraca z ośrodkami pomocy społecznej z terenu powiatu –pracownikami socjalnymi, asystentami rodzinnymi, placówkami edukacyjnymi, specjalistami, sądami oraz podstawową opieką zdrowotną.		2. Poznanie i wdrożenie dobrych rozwiązań w obszarze pomocy rodzinie i dziecku. 3. Wsparcie przez organizacje pozarządowe pracowników pomocy społecznej oraz kadry współpracującej. 4. Wdrażanie innowacyjnych metod w pracy z rodziną problemową. 5. Sprawny przepływ informacji między poszczególnymi podmiotami realizującymi zadania na rzecz pieczy zastępczej na poziomie gminnym, powiatowym. 6. Podniesienie i utrzymanie standardów usług opiekuńczo-wychowawczych w istniejących placówkach rodzinnych na terenie powiatu.	rozwiązania w obszarze pomocy rodzinie i dziecku. 3. Formy wsparcia pracowników pomocy społecznej. 4. Liczba pracowników wdrażających innowacyjne metody pracy. 5. Liczba pracowników podnoszących swoje kwalifikacje.	
4	Wsparcie istniejących rodzin zastępczych w powiecie pruskowskim	1. Wspieranie rodziców zastępczych w wypełnianiu funkcji wychowawczej, opiekuńczej. 2. Szkolenia już istniejących rodzin zastępczych: niezawodowych, zawodowych, prowadzących rodzinny dom dziecka oraz rodzin spokrewnionych. 3. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami na rzecz wsparcia rodzin zastępczych oraz wychowanków pieczy zastępczej. 4. Poradnictwo specjalistyczne - prawne, psychologiczne, pedagogiczne oraz socjalne dla rodzin zastępczych. 5. Inicjowanie i prowadzenie grup wsparcia dla rodzin zastępczych 6. Wypłacanie świadczeń: rodzinom niezawodowym, zawodowym,	2025-2027	1. Poszerzenie przez rodziny: niezawodowe, zawodowe, prowadzące rodzinny dom dziecka i spokrewnione umiejętności opiekuńczo-wychowawczych oraz umiejętności wspierających dzieci w rozwoju. 2. Poprawa funkcjonowania rodzin zastępczych, osób prowadzących rodzinny dom	1. Liczba zatrudnionych koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. 2. Liczba rodzin: niezawodowych, zawodowych, prowadzących rodzinny dom dziecka oraz spokrewnionych uczestniczących w szkoleniach, spotkaniach, konferencjach kształcących zawodowo. 3 Liczba rodzin i wychowanków	PCPR, ośrodk... pomocy społecznej, asystenci rodzin, organizacje pozarządowe placówki służby zdrowia

	prowadzącym rodzinny dom dziecka oraz spokrewnionym. 7. Umożliwienie rodzinom zastępczym dostępu do specjalistycznej opieki medycznej, specjalistycznej, w tym psychologicznej i pedagogicznej. 8. Usługi wolontariackie na rzecz rodzin zastępczych.		dziecka w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. 3. Wsparcie rodzin zastępczych w formie poradnictwa specjalistycznego takiego jak: psychologiczne, socjalne i pedagogiczne.	uczestniczących w zajęciach, warsztatach, kursach i innych formach aktywności organizowanych przez instytucje zewnętrzne. 4. Liczba rodzin zastępczych korzystających z poradnictwa specjalistycznego, w tym poradnictwo psychologiczne i socjalne. 5. Liczba rodzin niezawodowych, zawodowych uczestniczących w grupie wsparcia. 6. Wydatkowana kwota na świadczenia dla rodzin zastępczych oraz liczba zrealizowanych świadczeń. 7. Liczba wolontariuszy współpracujących z centrum 8. Liczba rodzin zastępczych współpracujących z wolontariuszami Centrum.	
--	--	--	--	--	--

Źródło: opracowanie własne

XIV. ZAKOŃCZENIE

Przedstawiony Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej zawiera w sobie najistotniejsze cele i kierunki działań, podejmowanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie. Ideą przyświecającą w konstruowaniu niniejszego Programu, było głębokie przekonanie, iż to właśnie rodzina jest najwłaściwszym środowiskiem do wzrostu i rozwoju każdego człowieka. Dlatego tak istotne staje się wspieranie rodzin zastępczych, spokrewnionych, niezawodowych, a także poszukiwanie nowych rodzin zastępczych zawodowych. Szczególną rolę w Programie pełni również współpraca Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie z ośrodkami pomocy społecznej z terenu Powiatu, celem pracy na rzecz powrotu dzieci do rodzin naturalnych oraz integracja i standaryzacja działań wszystkich instytucji pomocowych wspierających rodzinę i dziecko.

XV. MONITORING I EWALUACJA

W okresie obowiązywania, Program będzie analizowany w procesie monitoringu, którego istotą będzie badanie i analizowanie jego realizacji.

Monitoring programu odbywać się będzie poprzez:

- ocenę nowych wyzwań i zagrożeń,
- uaktualnianie programu w odpowiedzi na potrzeby społeczne,
- coroczne raportowanie i ocenę zgodności faktycznego postępu z założeniami i celami.

Ewaluacji podlegają standard i dostępność usług oraz stopień i realizacja celów w oparciu o wyznaczone wskaźniki. Monitorowaniu podlegają wszystkie zadania zawarte w niniejszym programie.

DYREKTOR
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
Radosław Kowalczyk

BIBLIOGRAFIA:

- 1) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej,
- 2) ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- 3) rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej,
- 4) rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 sierpnia 2012 r. w sprawie udzielania pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie,
- 5) Strategia Rozwoju Powiatu Pruszkowskiego 2015 – 2025. Aktualizacja 2017.

SPIS TABEL:

Tabela 1. Zatrudnienie kuratorów zawodowych i społecznych w III ZKSS SR w Pruszkowie

Tabela 2. Sprawy opiekuńcze w III ZKSS SR w Pruszkowie;

Tabela 3. Liczba spokrewnionych rodzin zastępczych w Powiecie Pruszkowskim w latach 2022 – 2024;

Tabela 4. Liczba dzieci w spokrewnionych rodzinach zastępczych w Powiecie Pruszkowskim w latach 2022 – 2024;

Tabela 5. Liczba niezawodowych rodzin zastępczych w Powiecie Pruszkowskim w latach 2022 – 2024;

Tabela 6. Liczba dzieci w niezawodowych rodzinach zastępczych w Powiecie Pruszkowskim w latach 2022 – 2024;

Tabela 7. Liczba zawodowych rodzin zastępczych w Powiecie Pruszkowskim w latach 2022 – 2024;

Tabela 8. Liczba dzieci w zawodowych rodzinach zastępczych w Powiecie Pruszkowskim w latach 2022 – 2024;

Tabela 9. Przyczyny umieszczenia dzieci w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka w Powiecie Pruszkowskim w latach 2022 – 2024;

Tabela 10. Wiek dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2022 – 2024;

Tabela 11. Liczba osób przeszkolonych w Powiecie Pruszkowskim w latach 2022 – 2024;

Tabela 12. Wysokość średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w „Domu Miłosierdzia” w latach 2022 – 2024;

Tabela 13. Liczba dzieci przebywających w „Domu Miłosierdzia” w latach 2022 – 2024;

Tabela 14. Napływ dzieci do „Domu Miłosierdzia” w latach 2022 – 2024;

Tabela 15. Odpływ dzieci do 18 roku życia i przyczyny opuszczenia „Domu Miłosierdzia” w latach 2022 – 2024;

Tabela 16. Odpływ wychowanków powyżej 18 roku życia i przyczyny opuszczenia „Domu Miłosierdzia” w latach 2022 – 2024;

Tabela 17. Wysokość średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w „Rodzinnym Domu Fundacji Happy Kids Nr 20” w latach 2022 – 2024;

Tabela 18. Liczba dzieci przebywających w „Rodzinnym Domu Fundacji Happy Kids Nr 20” w latach 2022 – 2024;

Tabela 19. Napływ dzieci do „Rodzinnego Domu Fundacji Happy Kids Nr 20” w latach 2022 – 2024;

Tabela 20. Odpływ dzieci do 18 roku życia i przyczyny opuszczenia „Rodzinnego Domu Fundacji Happy Kids Nr 20” w latach 2022 – 2024;

Tabela 21. Odpływ wychowanków powyżej 18 roku życia i przyczyny opuszczenia „Rodzinnego Domu Fundacji Happy Kids Nr 20” w latach 2022 – 2024;

Tabela 22. Przyczyny umieszczenia dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2022 – 2024;

Tabela 23. Wiek dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2022 – 2024;

Tabela 24. Liczba świadczeń fakultatywnych przyznanych rodzinom zastępczym w latach 2022 – 2024;

Tabela 25. Liczba świadczeń wypłaconych osobom usamodzielnianym z rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2022 – 2024;

Tabela 26. Wysokość pomocy wypłaconej osobom usamodzielnianym z rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2022-2024;

Tabela 27. Liczba świadczeń wypłaconych osobom usamodzielnianym z placówek opiekuńczo-wychowawczych w latach 2022 – 2024;

Tabela 28. Wysokość pomocy wypłaconej osobom usamodzielnianym z placówek opiekuńczo-wychowawczych w latach 2022 – 2024;

Tabela 29. Analiza SWOT – piecza zastępcza w Powiecie Pruszkowskim;

Tabela 30. Limity dotyczące rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Pruszkowskim na lata 2025 – 2027;

Tabela 31. Harmonogram działań w ramach realizacji Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej.

SPIS WYKRESÓW:

Wykres 1. Dynamika zmian w proporcjach rodzinnych form pieczy zastępczej;

Wykres 2. Dynamika zmian liczby dzieci w poszczególnych formach pieczy zastępczej;